

Szolnok Megyei Jogú Város Klímastratégia társadalmassítási változathoz 2022. augusztus 31-ig beérkezett véleményekre adott szakértői válaszok összefoglalása

Vélemény, javaslat sorszáma	Vélemény, javaslat rövid megfogalmazása. Konkrét megoldási javaslatok.	Szakértői válasz
1.	A város legmelegebb pontjára most építettek ki parkolót a COOP Zrt. kérésére. Vajon a jövő vasútállomási parkolót is így fogjuk megvalósítani a Liget út mellett?	A Klímastratégia egyik fő célkitűzése (A1 – 99.o.) a hőhullámokkal kapcsolatban várható kockázatok és többlethalálozás csökkentése, melyhez javasolt intézkedésként kapcsolódik a beépített/burkolt területek tovább növelésének megakadályozása, felújításoknál a burkolt felületek csökkentése. A Klímastratégia a jövőbeni beruházásokra tud kiterjedni, a Klímavédelmi Cselekvési Tervben szükséges pontosítani, hogy az egyes beruházások tervezési folyamatába hogyan illeszthető be a célokra való megfelelés vizsgálata.
2.	A személyautók parkolási helyeit ne teli térkőburkolatokkal, hanem fűtelepítésre is alkalmas lyukas térkövekkel alakítsák ki.	A Klímastratégia egyik fő célkitűzése (A2 – 99. oldal) a települési zöldfelületi rendszer fejlesztése, melyhez javasolt intézkedésként kapcsolódik a burkolt felületek csapadékvíz beszivárgását lehetővé tevő, hézagos kialakítása. Továbbá a beérkezett véleménnyel összhangban az A3 célkitűzéshez kapcsolódóan magasházak parkolóinak felújítása: a parkolóhelyek vízáteresztő burkolattal való ellátása, az út/parkoló felületek szintbe hozása a meglévő zöldfelületekkel, megfelelő szűrők alkalmazása mellett a burkolt felületekről elfolyó víz zöldfelületre engedése (szükség esetén drénezés vagy csak részben rávezetés mellett, jelenlegi HÉSZ csapadék-visszatartási szabályának pontosítása, kiegészítése).
3.	A lakóházak, és társasházak hőszigetelésével – annak kormányzati támogatásával – jó eredményeket lehetne elérni.	Teljesen egyetértünk. A Klímastratégia egyik fő célkitűzése (M1 – 97. oldal) az épületek energiafelhasználásának csökkentése, melyhez javasolt intézkedésként kapcsolódik a lakossági épületenergetikai, energiahatékonysági és megújuló energiafejlesztésének ösztönzése. Az Önkormányzatnak – a saját források hiányában – alapvetően szemléletformáló és közvetítő szerepe lehet a folyamatban, mellyel ösztönözni tudja ezeket a beruházásokat.

4.	<p>A klímastratégiai fejlesztéseknél nagy hangsúlyt kap a napenergia hasznosítása, azonban a napenergia hasznosítására irányuló fejlesztések kevés kivételtől eltekintve zöldmezős beruházás keretében kerülnek megvalósításra, sok esetben természetközeli gyepterületeken. Elsősorban javasolt az alacsony természetességű, és/vagy már beépített területek, vagy degradált területek (rekultivált hulladéklerakók, felhagyott anyagnyerőhelyek stb.) megvizsgálása lehetséges helyszínként.</p>	<p>Teljesen egyetértünk. Éppen ezért nem is szerepel a Klímastratégiában célként naperómű parkok építése. Alapvetően a napelemek használatát épületenergetikai beruházásként javasolja a stratégia (M1 célkitűzés – 97. oldal). Összességében a vélemény túlmutat az Önkormányzat hatáskörén, a napelem parkok létesítése során a Kormányhivatal illetékes osztályának van hatásköre a környezet- és természetvédelmi szempontokat érvényesíteni. Sajnos tapasztalatunk szerint valóban nem kap elég hangsúlyt a területhasználat/területfoglalás a tervezések és a környezeti vizsgálatok során országos szinten, a Klímastratégiában azonban erre vonatkozóan nem tudunk intézkedést meghatározni önkormányzati hatáskörben.</p>
5.	<p>Természetvédelmi szakmai szempontból a fásításnál és az erdőtelepítésnél javasoljuk a mellékletben csatolt természetesen előforduló, illetve természetvédelmi szempontból a védett természeti területen történő erdőtelepítésben, erdőfelújításban elfogadható fafajok, továbbá fontosabb őshonos erdei cserjefajok fajlistáját alkalmazni. Mindezek mellett a már meglévő erdőknek a megőrzése, illetve természetességi állapotuk megóvása is kiemelten fontos feladat.</p>	<p>A Klímastratégia A2 Települési zöldfelületi rendszer fejlesztése célkitűzés első javasolt pontja, hogy a zöldfelületi fejlesztésre koncepció készüljön, melyben nagy hangsúlyt kell kapnia az elfogadható fajok megállapításának. Köszönjük, a vélemény alapján ennek megerősítésére kiegészítésre kerültek a javasolt intézkedések (99. oldal). Továbbá a javaslat kapcsolódik az SZ2 szemléletformálási célkitűzéshez, ahol intézkedésként egy ún. „Zöld Tudásbázis” létrehozása javasolt, melynek egyik kulcseleme az elfogadható fajok listája és egy zöldítést elősegítő útmutató.</p>
6.	<p>Erdőterületek növelésénél fontos, hogy ne természetközeli gyepterületeken történjen a beavatkozás. A negatív hatások csökkentése érdekében a barnamezős beruházások előtérbe helyezése.</p>	<p>Egyetértünk. Ezeket a szempontokat alapvetően a környezetvédelmi értékelések során (rendezési terv, hatásvizsgálat stb.) szükséges érvényesíteni.</p>

7.	A területi adottságokat figyelembe vevő, ökotudatos termelés erősítése.	<p>A dokumentum egy korábbi verziójában részletesen foglalkoztunk a mezőgazdasághoz kapcsolódó intézkedési lehetőségekkel. A társadalmisítást megelőzően az a mezőgazdaság átalakítására vonatkozó intézkedési javaslatok kikerültek az anyagból, mert az Önkormányzatnak nincsen igazán ráhatása a gazdálkodók termelési technológiaválasztására.</p> <p>Köszönjük, a javaslattal egyetértve az M4 célkitűzésbe két intézkedési javaslatot beépítettünk (98. oldal), részletes leírása a következő:</p> <p>Klímabarát termelési rendszerek (M4)</p> <p>1. Alkalmazkodó mezőgazdaság előmozdítása</p> <p>A jelenlegi fosszilis input intenzív mezőgazdaság valószínűleg sokáig nem tartható fent. 80-100 liter gázolajat használunk fel 1 hektár szántóföld megműveléséhez, a tápanyag utánpótlásra használt műtrágyák egy része is fosszilis alapú (lásd a 2022. évi földgázár robbanást és ezzel összefüggésben a nitrogén műtrágyák árának 3-4-szeresére emelkedését, a növényvédelem intenzív technológiákat stb.) A jelenlegi forgatásostalajművelés a talajok fokozottabb kiszáradásához és elporosodásához vezet. Többek között a fenti hatások és az éghajlatváltozás egyre szélsőségesebb jelenségei (aszályok, légköri aszályok, özvényszerű esők, viharok stb.) hívták életre az alkalmazkodó mezőgazdaságot, amely a jelenlegitől eltérő tájhasználatot és művelési módokat követel. A művelésváltás jellemzőit a hazai talajmegújító gazdálkodás egyik jelszavával lehet talán körül írni: „kevesebb vas több növény”, ami azt jelent, hogy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fel kell hagyni a forgatás (szántás) mítoszával, helyette - talajlazítás és vegyes állományú takarónövények elő- és utóveteményként való termesztésével célszerű javítani a talajok szervesanyag tartalmát, csapadék befogadó és tároló képességét, - a talajok nedvességtartalmának megőrzésében fel kell használni a melléktermékeket (kalászos szalma, kukoricaszár mulcs) <p>2. Mezővédő erdősávok telepítése</p> <p>Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról:</p> <p>Szolnok városi levegőminőségének egyik kritikus területe a levegő szállópor terheltsége. A szállópor egyik forrása a környező mezőgazdasági területekről a szél által szállított por. Az elmúlt 50-60 évben a nagyüzemi mezőgazdasági gyakorlat részeként a korábbi kisebb szántóföldi táblákat összeszántották, a köztük levő erdősávokat megszüntették. Ennek következtében a szél port (talajt) szállító hatása felerősödik és ez a por gyakran – különösen a növényzettel nem fedett talajok időszakában – a városi légtérben is megjelenik. Ez a port szállító, deflációs hatás a mezőgazdasági termelőnek sem jó, ugyanis egyrészt kiszáritja a talajt</p>
----	---	---

		(jelenleg a növénytermesztés egyik kritikus pontja a talajok nedvességtartalma), másrészt a szél a talaj legfelső, szervesanyagban gazdag részét szállítja el. A fenti szempontok alapján célszerű a mezőgazdasági termelők bevonása a táblák közötti mezővédő erdősávok létesítésébe.
8.	A zöldterületek és vízfelületek fejlesztése, de kiemelten fontos feladat a már meglévők megőrzése.	Egyetértünk, a Klímastratégia két legfontosabb célkitűzésének az integrált vízgazdálkodást és a komplex zöldfelületi rendszer kidolgozásához kapcsolódó célokat tartjuk. A cselekvési tervben részletesen kibontandó, fejlesztési terv ütemezendő.
9.	A víz visszatartása és a vízkivételek szabályozásának fontossága.	
10.	Nem csak vízvisszatartásra, hanem szárazabb klímához igazodó mezőgazdaságra is szükség lenne.	Egyetértünk. Lásd 7. pont.
11.	A mezőgazdaságból származó ÜHG kibocsátás számításánál 2010. évi adatokat használnak. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága rendelkezik friss, éves adatsorokkal mind az állatállományok, mind a szántóterületek (műtrágya, hígtrágya felhasználása) vonatkozásában. Véleményem szerint nincs már akkora állatlétszám Szolnok városában, mint amivel az anyag számol.	Alapvetően egyetértünk, azonban a Módszertani útmutató alapján az ÜHG leltárban a 2010. éves KSH adatokat szükséges használni. „Az ÜHG leltár olyan – nemzetközileg egységesített szabályok alapján – felépített számítási eljárás és adattár, mely az üvegházhatású gázok kibocsátásának és a szénmegkötésnek számszerű becslésére alkalmas.”/Módszertani útmutató/ A mezőgazdaságra vonatkozó KSH adatok 2010-ben voltak utoljára elérhetőek települési szintre, ezért került a módszertani útmutatóba ez a referenciadátum. A KSH adatok ettől kezdve megyei szinten érhetőek el. A 2010-es referenciaévhez képest feltételezhetően inkább kis mértékű növekedés történt az állatlétszámban Szolnokon, mert a megyei szintű adatokat megvizsgálva is kismértékű növekedés tapasztalható. Köszönjük, ezzel az adatsorral a Klímastratégia kiegészítésre került (18. oldal). Arányaiban a város teljes kibocsátásaihoz képest a mezőgazdaság hozzájárulásában nincs különbség 2010-hez képest, jelenleg is 4-5 % a mezőgazdaság hozzájárulása a teljes városi ÜHG kibocsátáshoz, és ennek kevesebb, mint fele származik az állattartásból.
12.	A 1981-2010. közötti statisztikai adatok kerültek bemutatásra. Szolnokon mind az Országos Meteorológiai Szolgálatnak, mind a MH 86. Szolnok Helikopter Bázisnak van mérőállomása, ahol naprakész adatok érhetőek el. Szerencsésebb lenne frissebb adatokkal számolni, modellezni.	Az 1971-2000. év az OMSZ projekciók tekintetében referencia időszakok. A referencia-időszaknak összhangban kell lennie a nemzetközi gyakorlatban alkalmazott időszakokkal eredményeink összehasonlíthatósága érdekében. Köszönjük, az értékelés kiegészítésre került egy részletesebb elemzéssel (27. oldal).

13.	<p>Az Alcsi-Holt-Tisza természeti értékeinek megóvása, vízminőségének javítása érdekében Szolnok Város Önkormányzata 25 évvel ezelőtt létrehozta az Alcsi Holt-Tiszáért Közalapítványt. A Közalapítvány megalkotta és minden érintett szervezettel elfogadtatta az Alcsi Holt-Tisza kódexet, ami a holtág fenntartható használatának szabály gyűjteménye.</p> <p>Kedvezményezte többek között a MOL Szajoli Bázistelep tisztított szennyvizének más vízgyűjtőre való átvezetését a holt-tiszai bevezetés helyett a vízminőség további javítása céljából.</p>	<p>Köszönjük, beépítésre került az 53. oldalon. Továbbá az Alcsi-Holt Tiszával kapcsolatosan javaslatként fogalmazódik meg, hogy elsősorban tartalék ivóvíz bázisként kell kezelni. A sokrétű hasznosítás következtében többféle kockázatot is figyelembe kell venni annak érdekében, hogy az Alcsi-Holt-Tisza jó állapota fenntartható legyen, kiemelten kezelve tartalék ivóvízbázis szerepét. (Ez szerepel a dokumentum 51. oldalán, a Különlegesen értékelendő vízgazdálkodási egység – az Alcsi-Holt-Tisza fejezetben.).</p>
14.	<p>A szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás területen további eredményeket kellene megfogalmazni és emelni a hulladékudvarok részvételét a folyamatban.</p>	<p>A hulladékgazdálkodás rendszere a közeljövőben jelentősen átalakul, mivel a települési és a kiterjesztett gyártói felelősség alá tartozó hulladékok gyűjtésére és előkezelésére, közvetítésére, kötelező betétdíjas visszaváltási rendszer működtetésére vonatkozóan koncessziós szerződésben a feladatok a MOL Nyrt. -Körkörös Gazdaság Kft. feladatkörébe kerülnek 2023. július 1-től. Az Önkormányzat feladatkörében kizárólag a köztisztasági feladatok maradnak, a hulladékgazdálkodási feladatok kikerülnek az Önkormányzati törvényből. A hulladékgazdálkodási rendszerhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése, a hulladékgyűjtésre vonatkozó feladatokat a MOL Nyrt. fogja koordinálni. Ebből kifolyólag nem lenne szerencsés stratégiai irányokat javasolni, ezért a Klímastratégiába komolyabb infrastrukturális intézkedést nem építettünk be. Az Önkormányzat javaslatunk szerint a szemléletformálással tud hozzájárulni a hulladék mennyiségének csökkentéséhez. A MOL Nyrt. ígéretében benne van a hulladékudvarok számának növelése.</p>
15.	<p>A zöld területek további növelése, faültetési programok a lakosság és oktatási, nevelési intézmények, cégek bevonásával. Pl. fogadjunk örökbe fát program.</p>	<p>A Klímastratégia egyik fő célkitűzése (A2) a települési zöldfelületi rendszer fejlesztése (99. oldal), melyhez javasolt intézkedésként kapcsolódik mind a családi házas övezetek bekapcsolása a települési szintű zöldítésbe, fateleptítésbe, mind az intézménykertek bekapcsolása a zöldinfrastruktúra hálózatba. Továbbá az SZ2 szemléletformálási célkitűzésben javasolt Szolnoki Klímakör és kapcsolódó Klímaalap létrehozásával keret lehet adni minden egyes szemléletformálási programnak és intézkedésnek.</p>
16.	<p>A hőhullámokkal kapcsolatosan igen riasztó, hogy a napok száma várhatóan emelkedik és a város lakosainak korfája is, ami még további intézkedéseket vár a közintézményektől is, hiszen sok a lapos tetős épület. Talán jobban ki lehetne használni ezt a megújuló energiák terén és napelemekkel ellátni a társasházakat, óvodákat és iskolákat.</p>	<p>Teljesen egyetértünk. A közintézmények hőhullámokra való felkészítése, a hűtési igények kielégítése megújuló energiaforrások igénybevitelével elsődleges célként fogalmazódik meg az M1 (97. oldal) és A1 (99. oldal) célkitűzésekben: Épületek energiafelhasználásának csökkentése és a megújuló energia részarányának növelése az energiatermelésben.</p> <p>A hőhullámokkal kapcsolatban várható kockázatok és többlethalalozás csökkentése, az egyéni és egészségügyi, szociális intézményi adaptációs kapacitások megerősítése.</p>

17.	Díszkivilágítások időbeni korlátozása, esetleges megszüntetése (épületek, templomok).	Alapvetően a klímavédelem és a környezetvédelem felől közelítve is érdemes lehet a Klímavédelmi Cselekvési Tervben intézkedésként megjeleníteni a díszkivilágítás korlátozását vagy megszüntetését, de a javaslatban foglaltak most, az energiaválság kitörésével új aktualitást is kaptak. Az A1 célkitűzéshez (99. oldal) kapcsolódóan javasolt intézkedés lehet, melyről az Önkormányzat dönt.
18.	Több helyen az utcát fűtjük, vannak közintézmények, ahol nagyon régiiek az ablakok, nyílászárók – ezek cseréjére szükség lenne. Szabályozni lenne szükséges a közintézményekben fűtési szezonbeli minimum és maximum hőmérsékletet (természetesen időjárás függően)	Teljesen egyetértünk. A Klímastratégia egyik fő célkitűzése (M1 – 97. oldal) az Épületek energia-felhasználásának csökkentése. Elsődleges intézkedési javaslatként jelenik meg az önkormányzati energetikai, épületenergetikai és energiahatékonysági fejlesztések megvalósítása. A Klímavédelmi Cselekvési Tervben javasolt részletes programot kidolgozni a tervezett épület felújításokról.
19.	Sajnálatosan ez a probléma jelen ősztől (2022.) fokozódni fog, ami igen jelentős levegőminőség romlást hozhat magával.	Sajnos várhatóan igen. Ez elsősorban lokális levegőminőség romlást jelenthet, mely nem a Klímastratégia, hanem a levegőminőség-védelmi terv feladata. A város nagy figyelmet fordít a levegőminőség javítását célzó programokra. Bár a programok alapvetően nem klímavédelmi célból indulnak, azoknak minden esetben van kibocsátás-csökkentést elősegítő hatása is (pl. szilárd tüzelés csökkentése, közlekedés kibocsátás-csökkentés stb.). Szolnok rendelkezik Füstköd-riadó tervvel, melyben foglaltak betartására és megvalósítására nagy hangsúlyt kell fektetni. A tűzifa égetéssel szemben mi jelentősebb kockázatot látunk a szeméttégetés fokozódásában. Bár a jogszabályi keretek rendelkezésre állnak a szankcionáláshoz, azonban ez inkább szociális-társadalmi kérdésként jelenik meg.
20.	1. A településen belüli, helyi, egyéni utazások ÜHG kibocsátása, mely elsősorban a gépjárműállomány összetételéből számított érték. Szolnok tekintetében ez 19.433 t CO ₂ -kibocsátást eredményez. 2. A helyi ingázó lakosok saját településük nem állami útszakaszára eső személygépkocsival megtett utazásai általi ÜHG kibocsátás: összesen 247,63 t CO ₂ . 3. A településre eső állami utak forgalma. Az állami utak forgalmának kiszámításához a hivatalos forgalomszámlálási adatokat használtuk, melyek a hat állami út település területén áthaladó útszelvényeire az alábbi adatokat tartalmazzák. A településre eső állami utak forgalmából adódó ÜHG kibocsátás: 17.318 t CO ₂ . A közlekedési ágazat teljes CO ₂ kibocsátása az ÜHG leltár alapján 28.194 t CO ₂ . – hibás szám! Valós érték a fentiek alapján: 36.998 t CO ₂ .	Köszönjük, a szöveges leírást pontosítottuk (15. oldal).

21.	A hivatkozás 1971-2000. év közötti, miközben a dinamikus változás még jelentősebb a 2000. év után, így az elemzés 2021-es időszakról folytatódik, amiben a becslés nagyobb szóródást mutathat, mert 20 éves viszonylat nem lett figyelembe véve, ami a korrelációt pontosítaná. Az interneten nagyobb intervallumban is elérhető adatbázis.	Az 1971-2000. év az OMSZ projekciók tekintetében referencia-időszakok. A referencia-időszaknak összhangban kell lennie a nemzetközi gyakorlatban alkalmazott idősokkal eredményeink összehasonlíthatósága érdekében. Köszönjük, az értékelés kiegészítésre került egy részletesebb elemzéssel (27. oldal).
22.	<p>Idézet: „A hőhullámok elleni védekezés sokfajta lehetősége ismert, azonban előnyben kell részesíteni a természetalapú intézkedéseket (nature based). Leginkább javasolt a városi zöldfelületek bővítése, a szociális ellátórendszer erősítése, az előrejelzés és figyelemfelhívás fejlesztése. Ezen megoldásokat előnyben kell részesíteni az egyéni légkondicionáló berendezésekkel szemben, ugyanis a hőség elleni aktív védekezésként használt légkondicionálók a hűtés céljából az épületekből elvont hőt a környezetbe engedik ki, ami tovább növeli a hősziget hatást. Megoldás lehet a nagyobb lakóépületek közös helyiségének hűtése az egyedi, minden lakásban külön hűtéssel szemben.”</p> <p>A felvetések provizórikusak, közös helyiségek hűtése, ott tartózkodás hosszabb időn keresztül elképzelhetetlen. A légkondicionáló berendezések energiahatékonysága jelentősen nő (amerikai start-up – a jelenlegi energia felhasználás 10 %-os igényével!), ez megoldást jelenthet.</p>	Nem értünk egyet. Bármennyire is fejlődik a légkondicionáló berendezések határfoka és gyártása, bizonyos jövedelmű rétegek számára elérhetetlen marad. Számos társasház küzd a jelentős előregedéssel, ahol bizony nem mindenki engedheti meg magának az egyéni légkondicionáló berendezések felszerelését. Továbbá nem is biztos, hogy az egyéni megoldások jelenthetik a megfelelő irányt. A közösségi megoldások általában olcsóbbak és társadalmi haszonnal is bírnak. A társasházakban az idős házaspárok, majd később az egyedül maradó túlélő házastárs „társas magányban” éli életét. Az elfekvő lim-lomok helyén kialakított hűtött közös helyiség (a „hűtőszoba”) a fizikai test hűtése mellett a lélek melegedését is szolgálja a kialakuló közösség által. A hűtött közös helyiségek, mint intézkedési javaslatot PILOT projektként javasoltuk az Önkormányzat felé.
23.	Kútvizek esetében fontos lenne a szennyezettség felmérése, mert pl. nehézfémek a locsolt növényekbe is bekerülnek.	A saját tulajdonban lévő, engedély nélkül létesített kutakról nem készült felmérés országosan sem. A magán kutakkal kapcsolatban korábban az egészségügyi hatóság országosan szórványosan végzett felméréseket, vizsgálatokat. Ezeknek a kutaknak a vize általában nitráttal-nitrittel szennyezett (1 év alattiakra különösen veszélyes a fogyasztása) valamint bakteriálisan is szennyezettek. Nehézfémekkel és peszticiddel (vegyi anyaggal) való szennyeződésük akkor fordulhat elő, ha közelükben veszélyes anyagot, veszélyes hulladékot tároltak. A felmérés nem önkormányzati hatáskör – a tulajdonos felel a kút biztonságos üzemeltetéséért, azért hogy a víz ne szennyeződjön, és azért is, hogy ne kösse össze a saját vízrendszerét a közüzemi hálózattal. A tulajdonos bevizsgálathatja a kút vizét, ha ivásra/főzésre nyersen fogyasztott zöldség/gyümölcs öntözésére kívánja használni. A javaslatához kapcsolódóan szemléletformálási intézkedést tudunk ajánlani, miszerint a „Zöld Tudásbázis”-ban a magánkutak használatáról is készüljön leírás.
24.	A Holt-Tisza becsült iszapmennyisége, amit kotrással kívánnak eltávolítani – többször felmerült, forrás hiányában nem valósult meg -, 3,1 millió m ³ iszapot feltételez. Ennek a mennyiségnek talán a szervesanyag összetételét érdemes lenne felmérni, hogy az elhelyezés során az esetleges hasznosítás felmerülhessen. Illetve tervezni ilyen mennyiség tárolását, szállítását, elemzését.	A tervezett iszapkotrás megvalósítása engedélyhez kötött tevékenység. Az engedélyezés során részletesen be kell mutatni a beruházás során keletkező melléktermék/hulladék keletkezését és hasznosíthatóságát. Nem tartjuk szükségesnek a Klímastratégiában szerepeltetni.

25.	<p>A csapadékvíz kiaknázása alapvetően két irányban lehetséges: - hasznosítással, ami háztartási és intézményi ivóvízhasználatok egy részének a csapadékvízzel való helyettesítését. A fenti javaslat esetében figyelembe kell venni, hogy már sajnos a csapadékvíz is szennyezett, erre vonatkozóan: https://sokszinuvidek.24.hu/életmod/2022/08/07/veszelyes-merteku-csapadek-szennyezettseg/ https://444.hu/2022/08/10/mar-mindenhol-ihatatlan-az-esoviz-a-foldon</p>	<p>A vízhasználatok közül az ivóvízhasználat a legkisebb mértékű. A csapadékvizek ivóvízként való hasznosítása nagy rendszerben nem javasolható nemcsak a szervesanyag szennyezés miatt, mint inkább a mikrobiológiai szennyezés miatt. A csapadékvizek szűrkevízként (WC öblítés, mosás stb.) inkább javasolható, azonban meglévő épületeknél nagyon drága (dubla csővezeték: külön vezeték szükséges az ivóvíznek és egy külön vezeték a szűrkevíznek), új építésű épületeknél javasolható. Magyarországon – európai direktíva alapján – szigorú szabályozás vonatkozik az ivóvizekre, azok minőségére. Közüzemi rendszerekben a csapadékvíz hasznosítása – költséghatékonyan, a közegészségügyi feltételek biztosításával – jelenleg nem reális alternatíva. Egyedi megoldások lehetnek, de azok egy települési klímastratégiában nem jelentős tényezők, és a közegészségügyi kockázatok miatt egyértelműen nem is támogatandók. Álláspontunk szerint azonban a csapadékvizeket alapvetően a talaj vízkészleteinek pótlására kell felhasználni, biztosítva a zöldterületek vízellátottságát.</p>
26.	<p>Sajnos egyre nagyobb gondot okoz a szűnyoginvázió, ami leginkább a pangó vizekben tud jól szaporodni. A csapadékvíz visszatartás esetében ennek hátrányának a kiküszöbölésére megoldást kell találni.</p>	<p>A csapadékvizeket alapvetően a talaj vízkészleteinek pótlására kell felhasználni, és a talaj porózus rétegeiben kell tárolni. Ez esetben nem jelent élőhelyet a szűnyogok számára. Egyedi esővízgyűjtő esetén a gyűjtőt valóban javasolt úgy kialakítani, hogy ne legyen lehetősége a szűnyognak megtelepedni benne (pl. szűnyogháló). Az SZ2 stratégiai célkitűzés „Zöld Tudásbázis”-ában javasolt lehet a problémáról részletesebben tájékoztatni a lakosságot.</p>
27.	<p>Az éves csapadékmennyiségek vonatkozásában igen jelentős a szóródás, eltérés. Bár ez nem kifejezetten szolnoki kivetítés, de érdemes lenne ezeknek a változóknak a háttérét vizsgálni, hogy mi okozhatja, mi okozhatta a magasabb csapadékmennyiséget egy adott év vonatkozásában. Ezek az adatok segíthetik a prognózisokat, így az éves felkészülést is a problémák kiküszöbölésére.</p>	<p>Az egyes modellek nem azonos közelítő módszerekkel írják le a fizikai folyamatokat, ezáltal a különböző modellek alkalmazása eltérő eredményekhez vezethet. A legnagyobb bizonytalanság a felhő- és csapadékképződéssel kapcsolatos folyamatok leírásában van. Éppen ezért a csapadék jövőbeli megváltozása nagy bizonytalansággal terhelt, mert a modellek eredményei nemcsak a változás mértékében, de gyakran annak előjelében is eltérnek, ráadásul a változások csak néhány esetben bizonyulnak statisztikailag szignifikánsnak. Egy jellemző, ami szignifikánsan a modellekbe megmutatkozik a magyarországi átlagos csapadékösszeg nyári csökkenése.</p>
28.	<p>Hatékonyabb marketing szükséges, + jól bemutatott elismerések, Szolnokot jobban az országos médiába bemutató, egyedi, új programok (pilot). Amennyiben egyedi programok jöhetnek létre, és nem máshonnan adaptált, az a hazai médiában nagyobb hangsúllyal szerepelhet.</p>	<p>Egyetértünk. Az SZ2 célkitűzésben javasolt intézkedésként szerepeltetjük a PILOT projektek, egyedi programok ösztönzését (102. oldal).</p>

29.	SWOT analízisben szerepel ennek provizórikus felvetése (csökkentés lehetősége) – sajnálatosan új helyzet 2022-ben. Ez a változás – nő a szilárd tüzelés mértéke – még nagyobb egészségügyi határértéket meghaladó szálló por mennyiséget eredményez!	Egyetértünk. Szolnok rendelkezik Füstköd-riadó tervvel, melyben foglaltak betartására és megvalósítására nagy hangsúly kell fektetni. Sajnos valóban a jelenlegi helyzetben várhatóan nem számolhatunk a további csökkenéssel. Véleményünk szerint azonban nem önmagával a szilárd tüzeléssel van a probléma, hanem a nem megfelelő tüzelőanyag és tüzeléstechnikával. Az Önkormányzat a „HUNGAIY LIFE” projektje keretében elkészítette a város Levegőminőségi Tervét, melyben nagy hangsúlyt fektet a helyes szilárd tüzelési technikák és környezetbarát tüzelési módok bemutatására. A város számos programban foglalkozik a légszennyezés csökkentésével, mely a Klímastratégiával összhangban van.
30.	Évente 30-40 fa elültetési lehetősége, amely 8-10 év után mutat valami eredmény, elég csekély bővítés. Ezt nagyobb lendülettel lenne érdemes generálni. Ehhez a kivágandó, előregedő fák számát is figyelembe kell venni.	Teljesen egyetértünk. A Klímastratégia egyik fő célkitűzése (A2) a települési zöldfelületi rendszer fejlesztése (99. oldal), melyhez javasolt intézkedésként kapcsolódik mind a családi házas övezetek bekapcsolása a települési szintű zöldítésbe, fatelepítésbe, mind az intézménykertek bekapcsolása a zöldinfrastruktúra hálózatba.
31.	Nemzeti Energiastratégia 2030 – kiadás éve 2012., így az azóta eltelt 10 év rengeteg változást hozott.	Igaz, de új stratégia nem készült. A Módszertani Útmutató alapján a Klímastratégia készítésekor a hatályban lévő országos stratégiákhoz való illeszkedést szüksége biztosítani. Az alapvető energiahatékonysági és kibocsátás-csökkentési célok nem változtak.
32.	Az ökológia gazdálkodás bár egészségügyi vonatkozásban pozitív élelmiszer termelést jelenthet, azonban hozama jelentősen elmarad az általános mezőgazdasági termelés hozamaitól. Jelenleg a növekvő népesség – világviszonylat – egyre több élelmiszert igényel, ennek közvetlen és fenyegető hiányát az ukrán-orosz háború élelmiszerválsága jól mutatja.	A hivatkozott célkitűzés Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Klímastratégiájában került meghatározásra. A városi stratégia illeszkedését mutatja be a hivatkozott fejezet. Véleményünk szerint azonban a gazdálkodási szokások megváltozása szükséges lesz az alkalmazkodáshoz. Elsősorban a talajmegújító gazdálkodásra való áttérést kell előnyben részesíteni, melyből később egyszerűbb az ökológiai gazdálkodást is kialakítani. Már hazánkban is egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek az ún. minimum-tillage és no-tillage rendszerek, melyek létjogosultsága a gyakorlati tapasztalatok alapján egyre inkább biztosnak látszik. A megköthető és talajban tartható széndioxid mennyisége, a fenntarthatósági kritériumok és a költségcsökkentési potenciál miatt a művelés nélküli rendszerek szerepe hosszú távon növekedni fog. A direktvetés elterjedtsége világviszonylatban jelentős, globálisan kb. 130-150 millió hektárt művelnek ezzel a megoldással. Főként száraz éghajlatú, nagy üzemméretű, gabonatermelő országokban (Kanada, USA, Ausztrália, Oroszország, Ukrajna, Kazahsztán) alkalmazzák. Kanadában a szántóföldi területek kb. 60%-án, az USA-ban pedig 20-30%-án talajművelés nélkül gazdálkodnak. Terméshozam csökkenés az első néhány évben, az áttérés során valóban várható. Ma már

		Magyarországon is számos gazdaság van, mely több éves (évtizedes) tapasztalattal rendelkezik. Az éghajlatváltozás, mint pl. 2022-es gazdasági év, a korábban nem tapasztalt aszály és forróság kikényszeríti a mezőgazdaság, a növénytermesztés alkalmazkodását: minden milliméter csapadékot meg kell őrizni a talajban. Ezt pedig a megújuló talajművelés (talajforgatás mellőzése, esetleg talajlazítás, élő növények borítsák a talajt, illetve talajtakarás az év 365 napján stb.) jobban szolgálja az alkalmazkodást, mint a hagyományos talajművelés (rendszeres forgatás, nyitott talajfelszín stb.).
33.	„aklimatizált közös helyiségek létesítése a társasházakban” – ezt nem tartom megvalósíthatónak, provizórikus.	Lásd 18. válasz.
34.	„függőleges felületek zöldítése” – az egyik legjobb és leghatékonyabb megoldás lenne!	Egyetértünk, ezért is szerepeltettük a javasolt intézkedések között (A2 célkitűzés 99. oldal).
35.	„idegenhonos fajok telepítésének tiltása, a meglévők kiirtása (pl. Bálványfa, akácfa, zöld juhar),” – azonban ezek gyors növekedésűek, és jobban alkalmazkodnak a klímaváltozáshoz, mint az őshonos fajok! Pótlásuk esetében jelenlegi hasznosságuk elveszik, és egy új ültetés, telepítés őshonos fajokkal 10 éven belül nem hoz kimutatható eredmény (ha megmarad egyáltalán!).	Nem értünk egyet. Azokon a területeken, ahol a Bálványfa megjelent, tűrjük, de minden eszközzel küzdeni kell a tovább terjedése ellen. Új beruházások, telepítések esetén kötelezővé szükséges tenni az invazív fajok irtását. Az ilyen invazív fajok jelentősen csökkentik egy terület biodiverzitását (nem csak a fásszárú, hanem a lágyszárú őshonos növényeket is kiszorítják). Minél kevésbé sokszínű az élővilág, annál sérülékenyebb. A biológiai sokféleség teszi lehetővé a természetes kiválogatódás útján a megváltozott környezethez való alkalmazkodást, az evolúciót, ami egyben az élő rendszerek viszonylagos stabilitását is eredményezi. A stratégiában is kiemeltük és javasoljuk a Klímavédelmi cselekvési Tervben is szerepeltetni, hogy az aszályt kevésbé tűrő őshonos növények és az idegenhonos növények helyett az alábbi növények legyenek ültetve: virágos kőris, sajmeggy, molyhos tölgy, kislevelű és ezüst hárs, cserszömörce, tatár juhar, füge, mandula. Összhangban a Hortobágyi Nemzeti Park 5. számú javaslatával (99. oldal).
36.	„zöldtetők, zöldhomlokzatok kialakítása új építkezéseknél, ösztönzők biztosítása,” erre akár érdemes lehet egy önálló, Szolnokra adaptált útmutató weboldalt létrehozni, ahol tanácsok, növénytelepítési/gonдозási útmutatók érhetők el.	Egyetértünk. Az SZ2 stratégiai célkitűzés „Zöld Tudásbázis”-ába ez is beépítésre javasolt (102. oldal).

37.	<p>Mivel a szennyvíz tisztítás is igen energiaigényes folyamat, illetve az egyéb csatornarendszerbe kerülő szennyeződés összetapad, eldugíthatja a hálózatot, esetleg eseti jelleggel érdemes lehet a lakosság részére kis kiszerezésű, egy-egy alkalommal a wc-ben lehúzható port postai (?) úton eljuttatni, használati utasítással. Ez akár pilot program is lehet, mert ennek hatása más városok esetében is adaptálható megoldás lehet.</p>	<p>Pangó gravitációs szennyvíz csatornák esetében, vagy régi, ún. kontrás csatorna szakaszokon elősegítheti a dugulások megelőzését, illetve a szennyvíz berothadásának megelőzését az enzimatikus lebontás révén. Üzemeltetővel való egyeztetés szükséges. Számolni kell azzal a kockázattal, hogy a lakosság az átadott „port” (készítményt) nem szabályszerűen használja fel, mert ha ebből baleset, mérgezés fordul elő, akkor kockázatot jelenthet. A szennyvízteleptől távolabb eső, családi házas övezetekben célszerű is lehet, de kockázatos. További kockázatot jelent, hogy az üzemelő szennyvízrendszerre és tisztítási technológiára hatás kedvezőtlen is lehet. Komoly gondot jelent, hogy a csatornába a lakosok nem oda való dolgokat is beledobnak, erre az üzemeltetők külön kampányt is folytatnak. A szórjuk bele ennek ellentétes hatását is elérheti, megint mindent beleszórnak majd a csatornába.</p> <p>A közüzemi csatornaművek üzemeltetéséhez tartozó feladatként kell kezelni, ezért az üzemeltetőnek kell a kapcsolatos tervezést, intézkedéseket megtenni, amennyiben indokoltnak tartja. Ezzel ellenőrizhetővé, nyomon követhetővé, számon is kérhetővé válhat a feladat teljesítése. Amennyiben magánvezetéken dugulás, berothadás fordul elő a mechanikus tisztítási módokkal kezelhetők.</p>
38.	<p>Mivel az összesített Üvegházhatású gázok összesített leltára tartalmazza a használatok által kibocsátott CO₂ mennyiségét, esetleg érdekes lehet a lakosság által közvetlenül kibocsátott CO₂ mennyiségét is figyelembe venni, akár külön tételként:</p> <p>Egy felnőtt ember percenként átlagosan 14 alkalommal vesz levegőt, ami percenként 7 liter. Összesen kb. 2 liter oxigén kerül a szervezetbe egy perc alatt és 1,9 liter szén-dioxid távozik. A tüdőbe kerülő levegő a bennünket körülvevő légkörből származik, aminek összetétele viszonylag állandó.</p> <p>$(60 \cdot 1,9 \text{ l}) \cdot 24 = 2.736 \text{ l}$</p> <p>5,417 kg/nap egy fő CO₂ kibocsátása</p> <p>CO₂ tömege: 1,98 kg/m³</p> <p>2021. december 31-én Szolnok lakossága: 67.658 fő volt</p> <p>67.658 fővel számolva 133.774 tonna CO₂/év a lakosság légzés általi kibocsátása</p>	<p>A kötelező Módszertan alapján ezzel nem kell számolni (illetve sehol a nemzetközi irodalomban). Ennek elsődleges oka, hogy alapvetően itt nem látunk csökkentési potenciált (nem tudunk kevesebbet kilélegezni). Illetve csak a népességszám csökkenés lehet az, ami nem lenne összhangban semmilyen más országos és városi stratégiával (minden esetben a népességcsökkenés megállítása a cél). A javaslat globális szinten lehetne érdekes, bár a túlnépesedésnek a kilélegzett CO₂ a legkisebb környezeti hatása.</p>
39.	A magyarázat részben a színkód lemaradt.	Köszönjük, pontosítottuk (36. oldal).
40.	<p>„A lakosság számának csökkenése folyamatos, amely középtávon is folytatódni fog, 2050-re a jelenlegi lakosság 30 %-kal tovább csökken. A nagyméretű csökkenés...” A kijelentés szerintem túl pesszimista, javaslom a feltételes mód, vagy a bizonytalanságot sugalló határozó használatát (pl. feltételezhetően, a jelen trendek szerint stb.</p>	Köszönjük, pontosítottuk (35. oldal).

41.	Az Erzsébet liget nem Mezőtúron van?	Az Osztrák-Magyar Monarchia területén minden idők legtöbb emlékfáját 1899-ben ültették a meggyilkolt Erzsébet királyné emlékére. A korabeli földművelésügyi miniszter felhívására a telepített fák, bokrok, cserjék száma 1899-ben meghaladta a 3 milliót. Erzsébet-ligeteket, Erzsébet-kerteket, fasorokat, parkokat, sőt egész erdőségeket létesítettek. Szolnokon is található ilyen Erzsébet-liget a volt Fokorupusztai gátörháznál, ahol egy csoportban 14 db tölgyfa található. A fákat az elbeszélések alapján az akkori rendelet hatására a Közép-Tiszai Ármentesítő Társulat ültette. Erre az Erzsébet-ligetre gondoltunk.
42.	A kapcsolódások vizsgálata hivatkozik a stratégiai célokra, melyek azonban csak a későbbiekben kerülnek bemutatásra. Javasoljuk, hogy a stratégiai célok a problémák és a jövőkép azonosítása után kerüljenek bemutatásra, egy összefoglaló táblázat beszurásával.	Köszönjük, kiegészítésre került a fejezet (80. oldal).
43.	105. oldalon két ugyanolyan indikátor szerepel az M1 célkitűzéshez kapcsolódóan.	Köszönjük, pontosítottuk (109. oldal).
44.	<p>Levél külön csatolmányban.</p> <p>1.1. Mitigációs helyzetértékelés – 1.1.1. Energiafogyasztás – 6. oldal. A település legjelentősebb üvegházhatású gáz kibocsátása az energiafogyasztásból származik. Az energiafogyasztók köre különböző szektorokra bontva; épületek, létesítmények, közlekedés, szállítás. Vizsgált, felhasznált energiahordozók: villamos energia, földgáz, szén és tűzifa.</p> <p>6. Klímastratégiai célrendszer 6.1. Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzések M1 célkitűzés – 96. oldal. Igazgatóságunk az energiagazdálkodás területén külön irányítási eljárással rendelkezik. Az energiatervezés összhangban áll az energiagazdálkodási politikával, valamint meghatározásra kerülnek azok a tevékenységek, melyek az energiateljesítményt folyamatosan javítják; karbantartás, korszerűsítés, folyamatok folyamatos nyomon követése.</p> <p>Az energiatervezés alapja az előző évi üzemelésre felhasznált energia mennyiségek, valamint az energiahordozók árban történt változást befolyásoló költségcsökkentő, vagy növelő hatások. Az adatok figyelembe vételével kerül meghatározásra a következő évre tervezett energiamennyiség, és energiaköltség. Vizsgált energiahordozók: víz, földgáz, villamos energia, gázolaj, benzin, tűzifa, tartályos gáz, megújuló energia (nap). A múltbeli és jelenlegi energiafelhasználás-, és fogyasztás energia beszámolóknak kerül kiértékelésre. Külön kiválasztásra kerülnek azok a jelentős energiahasznosítók, eszközök, folyamatok, fogyasztási helyek, melyek az összes energiafelhasználásban nagy szerepet játszanak, továbbá számításba kerülnek az egyéb változók, amelyek jelentős hatással vannak az energiafelhasználásra; időjárási viszonyok, kültéri hőmérséklet viszonyok.</p>	Köszönjük az észrevételeket. Az Alcsi-Holt-Tiszáról szóló bekezdést az Alcsi-Holt-Tisza Kódexben foglaltak, valamint az egy adatközlésekben szereplő, a Klímastratégia szempontjából releváns információk alapján készítettük el. Köszönjük, a javaslattal, illetve a javasolt pontosításokkal a fejezetet kiegészítettük (42., 52. és 53. oldal). Továbbá a javaslatban az „Aszály és vízhiány” fejezet kiegészítését ítélték szükségesnek, mely szerint a kárelhárítás jelenlegi helyzetét is fontos lenne bemutatni, különös tekintettel a Tisza és a Zagyva 2022. évi rendkívül alacsony vízszintjeire, amit a védekezés tapasztalatainak kiértékelését követően érdemes a Klímastratégiaába beépíteni. A Klímastratégia alapdokumentum 2022. tavaszán készült el – értelemszerűen az azutáni eseményeket nem lehetett benne rögzíteni. A stratégia a tovább fejlesztése az Önkormányzat feladata, a stratégia-készítés során és utána keletkező tapasztalatok beépítése a felülvizsgálatok feladata. Az ehhez kapcsolódó előzetes javaslat is külön tanulmányt jelent. Összességében a javaslatok a VGT3-mal összhangban területi vízgazdálkodási célokhoz rendelhetők, kevésbé tartunk lehetségesnek önkormányzati szintű beavatkozást, az Önkormányzat együttműködő partnerként tud részt venni a vízgazdálkodási tervezési folyamatokban.

Az energiahatékonyság növelésének lehetőségei: Megújuló energiaforrások alkalmazása, energiahatékonysági beruházások alkalmazása (nyílászáró cserék, fűtés korszerűsítés, energia takarékos világítás, fázisjavító berendezések), egyedi mérések kialakítása, korszerű fűtőberendezések beépítése.

1.1. Mitigációs helyzetértékelés – 1.1.6. A településen található CO₂ elnyelő kapacitások – 19. oldal.

Az üvegházhatású gázok kibocsátását a CO₂ elnyelő kapacitások képesek ellensúlyozni, mely a település belterületén meglévő zöldfelületek, parkok, parkosított külterületi erdőterületek jelentik. Szolnok város tekintetében, országos viszonylatban is kevésnek bizonyul ez a kapacitás.

6. Klímastratégiai célrendszer 6.1. Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzések M2 célkitűzés – 96. oldal

A problémában megoldást nyújthat a belterületen, önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok „zöldítése”, parkosítása, fásítása. A burkolt felületek, közlekedési útvonalak környezetében további fás szárú növényzet telepítése árnyékolás céljából, a felületek gyors felmelegedésének ellensúlyozására. Külterületi parkosított erdőterületeken, fásítások mentén, a belterületi csapadékvizek visszatartása vonal menti létesítményekben (csatornáknban), oldaltározókban, mélyebb fekvésű ingatlanokon, a helyi mikroklíma párásításának elősegítésére.

1.1. Mitigációs helyzetértékelés – 6. oldal, 1.1.4. Hulladékgazdálkodás – 17. oldal
A tervezés alapjául szolgáló, helyi klimatikus viszonyokat kedvezőtlenül befolyásoló üvegházhatású gázok forrásainak feltárása során, a fő kibocsátási kategóriák egyikeként került azonosításra a hulladékgazdálkodás, és ehhez kapcsolódóan a mitigációs célkitűzések között is szerepel a települési hulladék mennyiségének csökkentése.

6. Klímastratégiai célrendszer 6.1. Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzések M3 célkitűzés – 97. oldal

A célhoz kapcsolódóan javasolt intézkedési irányok egyike a lerakásra kerülő hulladék mennyiségének csökkentése az elkülönített gyűjtés fejlesztésével. Igazgatóságunk nagy hangsúlyt fektet a környezettudatosságra, így valamennyi szervezeti egység működésének része az elkülönítetten történő hulladékgyűjtés is. Ehhez kapcsolódó, az elkülönített gyűjtés fejlesztését támogató javaslatunk, hogy a gyűjtőedények ürítési gyakoriságának növelését is célszerű előírni. Meglátásunk szerint elkülönített gyűjtésben eddig is aktívan résztvevők nagyobb mértékben tudnának hozzájárulni a visszagyűjtési arány növeléséhez, ha a szabad gyűjtőkapacitás hosszabb ideig rendelkezésre állna (pl. a havonkénti elszállítás helyett kéthetenként történő ürítéssel).

1.2. Alkalmazkodási helyzetértékelés – 1.2.2. Kiemelt éghajlati problémakörök, a város kitétsége – 1.2.2.2. Vízgazdálkodással összefüggő problémakörök – 38, 57, 48. oldal.

6. Klímastratégiai célrendszer 6.1. Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzések A3 célkitűzés – 99. oldal belterületi csapadékvíz elvezetés és szennyvízkezelés
Szolnokon a csapadékvíz jelentős része a szennyvízelvezető hálózaton keresztül kerül elvezetésre. Az érintett városrészekben ez az egyesített rendszer azt eredményezi, hogy az elvezető hálózat telítődik, az alacsonyabban lévő területeken elöntések alakulhatnak ki, a szennyvíz gyakran tisztítás nélkül, csapadékvízzel hígítva kerül bevezetésre a Tisza és Zagyva folyókba a záporkiömlőkön keresztül. (Tisza – Gábor Áron tér, Ménes utca, Zagyva Pityó utca) vízhiány, vízellátás

A 2022. évi aszályos időszak rekord alacsony vízszintet eredményezett a Tisza folyó több szelvényében. Az alacsony vízállás miatt a tiszai vízkivétel kockázatosabbá vált. A mederpilléres vízkivételi mű -290 cm-es, míg a sodorvonal szívócsöves vízkivétel -340 cm-es tiszai vízállásig tud üzemelni. Tekintettel arra, hogy a sodorvonal vízkivétel üzembiztonsága kétséges, a jövőbeni esetlegesen még alacsonyabb tiszai vízállások esetére is üzembiztosabbá kell tenni a vízkivételi művet, csapadékvíz-gazdálkodás.

A csapadékvíz-gazdálkodás kiemelt szerepét üdvözljük a klímastratégiában. A jól átgondolt csapadékvíz-gazdálkodásnak, a minél nagyobb mértékű víz visszatartásnak számos pozitív hatása van például javul a mikroklíma, talajvízpótlás valósul meg, csökkenthető az elvezető hálózat leterheltsége és a szennyvíztisztító telepre érkező csapadékvíz mennyisége, mely üzemeltetési problémákat okoz. Azonban a mértékadót meghaladó csapadékesemények idejére a biztonságos elvezetési útvonalat – a meglévő infrastruktúra meghagyásával esetleg fejlesztésével – a jövőben is biztosítani kell.

A kék-zöld infrastruktúra megoldásainak alkalmazhatóságára az alábbi lehetőségeket lehet felsorolni:

- Ingatlanon belüli lehetőségek - beszivárogtatás (drénnel, szikkasztó blokkokkal), esőkertek, ciszternák, zöldtetők.
- Időszakos tározás, nagyobb ideiglenes elöntési területek kijelölése (pl. közpark, parkoló, játszótér).
- Felszínalatti tározás jól lehatárolt, megvizsgált homoklencsében, a helyi adottságoknak megfelelő talajvízpótlás szűrő-, szikkasztó mezőkön keresztül.
- Mesterséges tavak, más vizes élőhely, pl. műmocsár kialakítása.
- A befogadókön, ill. azok előtt alkalmazható megoldások: a felszín lefolyás útvonalának bővítése, új nyomvonal kialakítása, oldaltározás, víz visszatartás (fenékküszöbvel, új műtárggyal).
- Tisztított szennyvíz helyben tartása, utótározása.

1.1. Mitigációs helyzetértékelés – 1.1.1. Energiafogyasztás – 1.1.1.3. Távhő – 14. oldal

Szolnok és környezete termálvíz igénye a pt 2.2. Észak Alföld nevű porózus víztestet érinti. A felülvizsgált Vízyűjtő-gazdálkodási Terv alapján a víztest minősítése mennyiségi szempontból: jó, de fennáll a gyenge állapot kockázata (süllyedés), kémiai állapota: jó. Ezek alapján elmondható, hogy a város területén a termálvizet adó réteg kihasználtsága igen magas arányú. A városban számos termálkút van, számos felhasználási móddal. A víztest kihasználtsága miatt felül kell vizsgálni prioritási szempontból a vízfelhasználási módokat a városban és ennek megfelelően fel lehet állítani egy felhasználási prioritási sorrendet, melynek alapján felelősen lehet gazdálkodni a felszín alatti vízkészlettel.

A tervdokumentációban szerepel a város zöld katasztere. Javasoljuk a zöld felületek növelését, hiszen így több vizet lehet helyben tartani, elraktározni. A víz helyben tartása jótékony hatással lesz a város mikroklímájára, kiemelten fontos ez a hőség napokon, illetve a zöld felületek, fák számának növelésével csökkenhető a talajból elpárolgó víz mennyisége. A klímaváltozás kapcsán egyre gyakrabban előforduló hirtelen rövid alatt nagy mennyiségű csapadék helyben tartására kiemelt figyelmet kell fordítani.

A gyakorlatban Európa több városában is már az ún. „szivacs város” vízmegtartó módszert alkalmazzák, mely a következőket takarja:

„Mi az a ”Szivacs város”?”

A ”Sponge City” ökológiai szempontból egy új várostípust jelöl, amely úgy működik, mint egy szivacs. Ténylegesen lehetővé teszi a helyben hullott esővíz megőrzését, engedi, hogy a víz beszivárogjon a talajba (amit a talaj természetes módon megszűr) és ezután a víz a víztartókba kerül. A beszivárgott víz később kinyerhető a felszín alatti térrészből városi vagy városkörnyéki fűrt kutakon keresztül. Az így kitermelt víz könnyen kezelhető és felhasználható a városi vízellátáshoz.

Hogyan tehető egy város szivacs várossá?

A szivacs városoknak rendelkezniük kell olyan terekkel, amelyek lehetővé teszik az esővíz átszivárgását, úgy mint:

- Összefüggő nyílt zöldterületek, összekapcsolt vízi utak, csatornák és tavak, amelyek természetes módon visszatartják és megszűrhetik a vizet, valamint elősegítik a városi ökoszisztémák kialakulását, növelik a biológiai sokféleséget, valamint kulturális és rekreációs lehetőségeket teremtenek.
- Zöldtetők, amelyek visszatartják az esővizet és természetesen megszűrrik mielőtt felhasználják vagy a talajba engedik.
- Porózus vagy vízáteresztő felületek kialakítása városszerte, beleértve bio-visszatartó rendszerek építését a lefolyás visszatartására és a talajvíz beszivárgásának elősegítésére; porózus utak és járdák kialakítása, amelyek

biztonságosan fogadják az autó- és gyalogos forgalmat, miközben lehetővé teszik a víz felszívódását, átszivárgását és a felszínalatti térrész újratöltését.

- Vízvezető rendszerek, amelyek lehetővé teszik a víz beszivárgását a talajba, vagy amelyek a csapadékvizet a zöld területekre irányítják a természetes beszivárgás érdekében.

Mindezekhez szükséges:

A víz újrahasznosításának kiterjesztése, különösen a szürke víz esetében az építőelemek szintjén; a fogyasztók víztakarékosságra való ösztönzése; a fogyasztás csökkentését eredményező megemelt tarifák; figyelemfelkeltő kampányok és a szivárgások és a nem hatékony vízfelhasználás azonosítására szolgáló intelligens megfigyelőrendszerek révén.

Kevesebb víz áll rendelkezésre a városi és városkörnyéki területeken. Mindenekelőtt amit érdemes tisztázni: Honnan ered a csapvíz? Sokszor valójában a lábunk alatti víztartókból származik. Eső közben a talaj felszívja és átengedi a vizet a mélyebb rétegekbe. Ezt a vizet aztán úgy tudjuk kinyerni, hogy kutakat fúrunk az üledékbe, és vizet szivattyúzunk belőle. A vizet ezután összegyűjtik és kezelik, majd szétosztják a városban, hogy minden háztartásba eljusson. A probléma az, hogy a kiterjedt urbanizáció és a városi terjeszkedés több ezer négyzetkilométernyi burkolt felület kialakulásához vezetett, amelyek a vizet át nem eresztő utakból, járdákból, tetőkből és parkolókból állnak. Ezek nem engedik be az esővizet a talajba, hanem a városi vízvezető infrastruktúrán keresztül, a folyókba, tavakba vagy a tengerbe vezetik. Ezzel a lehulló csapadékból származó természetes utánpótlás lényegében elvész a város alatt fekvő vízáadó rétegek szempontjából. Ez a hagyományos típusú tervezés olyan városok létrejöttéhez vezetett, amelyek egyre jobban kedvezőtlenebb hatást gyakorolnak a természetes vízkörforgásra. A gyakorlatban azt jelenti, hogy mivel kevesebb csapadékvíz szűrődik át a városi talajon, kevesebb víz áll rendelkezésre a városi és városkörnyéki területek vízáadó rétegeiből.

Folyókba vagy tengerbe engedett szennyezett víz. Egy másik kulcsfontosságú kérdés az, hogy az esővizet és a szennyvizet egyetlen elvezető rendszer gyűjti össze. A vízvezető rendszer összegyűjti az összes esővizet és a házak szennyvizét, és egy szennyvíztisztító telepre irányítja, ahol megtisztítják, mielőtt az ismét a folyókba vagy a tengerbe kerülne. Eső esetén a szennyvíztisztító telep sokszor nem tudja befogadni a vízvezető rendszerek által szállított összes vizet. Ezért a szennyvízzel kevert esővíz egy része tisztátalanul kerül a folyókba. Minél kisebb a beszivárgás és minél nagyobb a lefolyás, annál több víz keveredik össze a szennyvízzel, és közvetlenül a folyókba kerül. Ez növeli a helyi víztestek szennyezettségét.

A városi ökoszisztémák és zöldterületek károsodása az emberi terjeszkedés miatt. Az antropogén hatás miatt a városok biológiai sokfélesége jelentős

csökkenése, a zöldfelületek számának csökkenése, a növények CO₂-megkötésének csökkenése tapasztalható. A városi mikroklíma következtében kevesebb természetes hűtési, zöld felületek maradnak fenn, valamint általában kevésbé élhető, kevésbé egészséges, és nem vonzó közösségi tereket eredményez. A városi áradások intenzitásának és gyakoriságának növekedése, különös tekintettel az éghajlatváltozás miatti szélsőséges időjárási események növekedésére. A város környezetben a szabad zöldterületek csökkenésével nő az árvízveszély heves esők idején. Az áradások fokozott felszín alatti vízszennyezéshez vezetnek, és jelentős hatással vannak az ingatlanok károsodására, valamint humán egészségügyi problémákat okoznak.”

A város ivóvízellátása kapcsán tartalék felszín alatti ivóvízbázis megtervezését kell előirányozni. A dokumentációban az Alcsi-Holt-Tisza van megjelölve, mint tartalék polgári védelmi célú ivóvízbázis, azonban ez semmilyen határozatban hivatalosan nincs kijelölve, valamint nagyon sok potenciális szennyezést előidéző bevezetéssel terhelt a felszíni víztest, szemben a védett felszín alatti rétegből származó vízzel. A városi közkutak által szűrőzött rétegek tekinthetők tartalék vízbázisnak.

1.2. Alkalmazkodási helyzetértékelés – 1.2.2. Kiemelt éghajlati problémakörök, a város kitettsége – 1.2.2.2. Vízgazdálkodással összefüggő problémakörök, Különlegesen értékelendő vízgazdálkodási egység – az Alcsi Holt-Tisza 52. oldal Az Alcsi-Holt-Tiszáról szóló bekezdést az Alcsi-Holt-Tisza Kódexben foglaltakkal összhangban javasoljuk áttekinteni!

Javaslat: Az Alcsi-Holt-Tisza vagyongazdálkodója és üzemeltetője a KÖTIVIZIG.

A 14 kilométer hosszú, átlagosan 105 méter széles, legfeljebb 4,5 millió köbméter víz befogadására alkalmas holtág vízkészlete részben csapadékból pótlódik, jellemzően - levonuló árhullám esetén - az Alcsi fedett csatornán és zsilipen keresztül történő gravitációs vízbevezetéssel tölthető. Ugyancsak magas levonuló tiszai árhullám esetén lehetőség van – költségkímélő - szivornyás (hajlított csővezetéken történő) töltésre is.

A holtág tavaszi feltöltését követően, a vízhiányos időszakban, alacsony tiszai vízállások esetén a holtág vízpótlása a Kiskörei-tározóból (Tisza-tóból) kiinduló Nagykovácsai-főcsatornából, az Nk. X-2 öntözőcsatornán, a Kiskengyeli és Kengyeli belvízcsatornákon, közel 80 km hosszú, kiépített gravitációs vízi útvonalon keresztül történik, a mezőgazdasági célú vízkivételek, a párolgási és szivárgási veszteségek miatt. Ezzel a vízpótlással rendkívüli aszályos időszak ellenére is a holtág vízszintjét folyamatosan az engedélyezett nyári üzemvízszint-tartomány (250-270 cm) felső értékén lehet tartani, megőrizve a halélettani szempontból is megfelelő vízminőséget, biztosítva tartalék vízkészletet is. (A vízpótlás jellemzően 300 l/sec folyamatos vízszugárral történhet.)

A halgazdálkodási jog jogosultja és a nemzetközi horgász versenyek megtartására is alkalmas **horgász versenypálya** (holtág bp. 8+470-9+654 km közötti szakasz) **kezelője a Tisza Horgász Egyesület.**

1.2. Alkalmazkodási helyzetértékelés – 1.2.2. Kiemelt éghajlati problémakörök, a város kitétsége – 1.2.2.2. Vízgazdálkodással összefüggő problémakörök, Aszály és vízhiány – 57. oldal

Az Aszály és vízhiány fejezet kiegészítése szükséges, amelynek során a kárelhárítás jelenlegi helyzetét is fontos lenne bemutatni, különös tekintettel a Tisza és a Zagyva 2022. évi rendkívül alacsony vízszintjeire, amit a védekezés tapasztalatainak kiértékelését követően érdemes a klímastratégiába beépíteni!

Előzetes javaslat: a vízügyi szabályozás kezdetei, az 1863-as rendkívüli aszályra vezethető vissza, amely a 2022. évi hidrometeorológiai helyzethez hasonlítható. Az 1928. évi Öntözési törvény eredményeként a Hármas-Körösre és a Tiszára megépült vízlépcsők révén jött létre Európa egyik legnagyobb együttműködő vízkészlet-gazdálkodási rendszere a TIKEVIR. Az elmúlt időszakban, 1992-ben, 2012-ben, 2015-ben 2017-ben volt már rá példa, hogy a Kiskörei tározó vízkészletét, ill. a vízszintjét kellett csökkenteni, akár 50 napon keresztül, de eddig ez mindig augusztus elején kezdődött. 2022-ben már június 01-től szükségessé vált a tározó vízkészletének felhasználása.

A Zagyva kisvizes időszakában az alacsonyabb vízhozamok során a vízminőség is romló tendenciát mutat. Az aszályos időszakban jelentősen megnő a mezőgazdasági vízkivételek mennyisége, ami az alacsony vízhozamot tovább csökkenti. A KÖTIVIZIG megalapozó tanulmánya alapján a JNSZ Megyei Kormányhivatal határozatban állapította meg Zagyva folyó ökológiai vízigényét. (Határozat száma: JN-07/61/3917-4/2018) A mederben hagyandó érték: 0,4 m³/sec.

A rendkívüli hidrometeorológiai helyzetekben, az aszály miatt megnövekedő vízfelhasználás, ill. a jelentős párolgási veszteségek következtében folyók és állóvizek vízhozama és vízszintje - bizonyos időszakokban - folyamatosan csökken vagy hiányos állapotú. Ezzel szemben fennállnak a megnövekedett öntözési igények a mezőgazdasági és egyéb szereplők részéről. A KÖTIVIZIG a helyzet kezelésére egyidejűségi menetrendet alkalmaz a mezőgazdasági vízfelhasználások tekintetében, hogy ne egyszerre kerüljön kivételre nagy víztömeg, hanem ez a jellegű terhelés elosztásra kerüljön.

További javaslatok, észrevételek:

„A jelenlegi gyakorlat szerint a városi belterületek szilárd burkolása, és a „hagyományos” csapadékvíz kezelés – amelyek szerint a csapadékvíz gyorsan elvezetik a tetőkről és az utcákról – növelik az árvízveszélyt.” – 38. o.

„*Árvízveszély*”, helyette: helyi vízkár

	<p>Több helyen is feltűnik a zöld-kék, kék-zöld infrastruktúrák fontossága a klímaváltozással várható kedvezőtlen vízgazdálkodási helyzethez való alkalmazkodás lehetséges eszközeiként. Ezeknek a módszereknek a definíciói hiányoznak az anyagból. – 48. o.</p> <p>„Szolnok Város három főbefogadóval rendelkezik. Ezek a Tisza folyó, a Zagyva folyó, illetve a Holt-Tisza, mely tartalék vízbázisként is funkcionál.” – 40. oldal</p> <p>„<i>Holt-Tisza</i>” helyette: Alcsi-Holt-Tisza, mely polgári védelmi célú vízbázisként is funkcionál.</p> <p>„<i>A tartalék vízellátó rendszer elemeként vízkivételi mű létesült a holtág 0+00 km szelvényében.</i>” – 53. oldal</p> <p>helyette: Polgárvédelmi célú vízkivételi mű létesült a holtág 0+022 km szelvényében.</p> <p>„<i>ciánszennyezés</i>” – 41. oldal.</p> <p>helyette: cianidszennyezés</p> <p>„<i>Az elválasztott rendszerű csapadékvíz elvezető létesítmények üzemeltetését az Önkormányzat által megbízott szervezet látja el.</i>” – 47. oldal</p> <p>Célszerű lenne megnevezni, hogy melyik az a megbízott szervezet.</p>	
45.	<p>Kérjük figyelemmel lenni és megfontolni a meglévő Bökényi duzzasztó és a Csongrádi vízlépcső lehetséges hatásait Szolnok Megyei Jogú Városra vetítve.</p>	<p>Szolnok Megyei Jogú Város Klímastratégiájában a szerzők arra kerestek választ, hogy milyen, a klímaváltozást befolyásoló tényezők, illetve adaptációs megoldások vannak a város kezében. Amint a dokumentációból is kiderült, elsősorban az alkalmazkodásra kerestük a lehetséges megoldásokat. A városnak, valamint a város életét érintő döntéshozóknak semmilyen befolyásuk nincs arra vonatkozóan, hogy a meglévő Bökényi duzzasztó és a Csongrádi vízlépcső működését Szolnok igényeihez igazítsa. Másrészt a Klímastratégia készítésekor nem volt feladat meglévő vízi létesítmények hatásvizsgálatának elkészítése, vagyis a lehetséges hatások értékelése. Az alkalmazott módszertan, valamint a rendelkezésre álló adatok, információk alapján készült el a város vízgazdálkodását érintő, klíma szempontú értékelése.</p>
46.	<p>Szolnok Megyei Jogú Város és térségének ivóvíz biztosítása végett kérjük szerepeltetni a Kiskörei vízlépcső és a Tisza-tó szerepét.</p>	<p>A jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján a feltett kérdés Szolnok Megyei Jogú Város ivóvízellátás szempontjából, továbbá a „<i>Tisza-tó szerepe az aszály mérséklésében</i>” című, MHT dolgozat (szerző: Virágné Kőházi-Kiss Edit (KÖTIVIZIG VÖO osztályvezető-helyettes), és Fejes Lőrinc (KÖTIVIZIG Kiskörei Szakasztechnikus, szakasztechnikus) alapján is megállapítható, hogy stratégiai szempontból a feltett kérdés nem releváns.</p>
47.	<p>Kérjük a vízviszatartás, vízmegtartás és az öntözés fontosságát hangsúlyozni.</p>	<p>A vízviszatartás a javasolt intézkedésekben szerepel, kiemelt célként fogalmazódik meg, megítélésünk szerint elég hangsúlyosan, többször visszatérően.</p>

48.	<p>Az egész tanulmányt rendkívül alaposnak, magas szakmai színvonalúnak, komplexnek és komplettnek tartom. A kérdés ilyenkor mindig az, hogy a leírtakból mi valósul meg, és mi marad meg csak a tanulmány szintjén. Éppen ezért az egész stratégiának akkor van relevanciája, ha a Klímavédelmi Cselekvési Terv elkészül, benne határozott prioritásokkal, konkrétan megfogalmazott feladatokkal, határidőkkel, végrehajtókkal és felelősökkel, valamint a konkrét forrás igény és forrás biztosítás megjelölésével.</p> <p>Egyúttal pont a prioritizálást/súlyozást hiányolom az anyagból, mert nem kérdés, hogy valamennyi felsorolt terület fontos, de ennek reálisan csak egy része, az is fokozatosan valósítható meg.</p>	<p>Teljesen egyetértünk. A Stratégia szerepe, hogy a fő konfliktusokat azonosítsa, meghatározza a célkitűzéseket és az esetleges javasolt intézkedéseket. A legtöbb meghatározott célkitűzés komplex gondolkodást és programot igényel (zöldítés, integrált csapadékvízrendezés stb.), a prioritást a végrehajtó szervezetek és a rendelkezésre álló források fogják meghatározni. A stratégia lényege inkább, hogy a településen bárhol megvalósuló beruházás tervezéséhez szemléletet adjon, de minden beruházást egyedileg szükséges vizsgálni.</p>
49.	<p>Példaértékű a belváros főútjának – a Baross Gábor útnak – és a Széchenyi városrész főútjának a fásítása. Ahol az adottságok – a közművek hiánya – lehetővé teszik további utcafásítást javasolunk. A fásszárú növényzet klímaszabályozó szerepe messze meghaladja a „kezelt” gyepfelszínnek hatását.</p> <p>Elsősorban az őshonos, lombhullató fajok ültetése javasolt. Kocsányos tölgy, hegyi- és mezei juhar, magyar kőris, hársak, fehér nyár fajok jöhetnek szóba. Amennyiben elérhető a tatárjuhar szintén alkalmas faj. A törökmogyoró, a kertészeti kőris változatok, a júdásfa szintén alkalmas lehet.</p> <p>A partok fásításánál nélkülözhetetlen a cserjék szerepe – fészkelőhelyet jelentenek az énekesmadarak számára – fagyal, kecskerágó stb.</p>	<p>Egyetértünk. A Klímastratégia A2 „Települési zöldfelületi rendszer fejlesztése” célkitűzés első javasolt pontja, hogy a zöldfelületi fejlesztésre koncepció készüljön, melyben nagy hangsúlyt kell kapnia az elfogadható fajok megállapításának. Köszönjük, a vélemény alapján ennek megerősítésére kiegészítésre kerültek a javasolt intézkedések (99. oldal).</p> <p>Továbbá a javaslat kapcsolódik az SZ2 szemléletformálási célkitűzéshez, ahol intézkedésként egy ún. „Zöld Tudásbázis” létrehozása javasolt, melynek egyik kulcseleme az elfogadható fajok listája és egy zöldítést elősegítő útmutató.</p>
50.	<p>Évről-évre visszatérő esemény a civilizált országokban a települési karácsonyfa állítás. Hazánkban is fenyőfák tömegét pusztítjuk el a szeretet ünnepén. A városban a „megszokott helyszíneken” mindenhol legyen egy-egy élő fenyőfa, amely földszítve a karácsonyfa is egyben arra a rövid időre, amíg az ünnep tart. Nem kell többé élőfákat elpusztítani erre a célra.</p>	<p>A javasolt intézkedés illeszkedik a Klímastratégiába, az SZ2 célkitűzés javasolt intézkedései kiegészítésre kerültek vele (102. oldal).</p>
51.	<p>A fásításokat kizárólag ősszel szabad elvégezni.</p>	<p>A javaslat kapcsolódik az SZ2 szemléletformálási célkitűzéshez (102. oldal), ahol intézkedésként egy ún. „Zöld Tudásbázis” létrehozása javasolt, melynek egyik kulcseleme az elfogadható fajok listája és egy zöldítést elősegítő útmutató.</p>
52.	<p>Aszályos időben – jó példa volt az idei nyár – a locsolás is elengedhetetlen. Ebben önkéntesek is tudnak segíteni.</p> <p>Ahol indokolt a fák gallyazása, de csakis ott, csak őszi időben szabad ezt is, és szakszerűen elvégezni. A brutális csonkolás a fa halálát okozhatja.</p> <p>A nagyobb ún. konténeres fák ültetésekor a fenyő fűrészáruval történő védelem általában fölösleges. Hatalmas ellentmondás a helyi védelem érdekében a globális erdőirtás – fűrészáru termelés – ilyen módon történő támogatása.</p>	<p>Az öntözés megszervezése is fontos feladat, de még fontosabbnak tartanánk a talaj vízellátottságának növelését, a vízvisszatartás növelését. Ehhez a csapadékvíz helyben tartásának növelésére lenne szükség, mely stratégiai célkitűzés. Továbbá a javaslat illeszkedik az A2 célkitűzés (99. oldal) első intézkedési javaslatához, ahol fenntartási és fejlesztési terv készítése javasolt pontos leírással, hogy hol milyen feladatokat kell elvégezni.</p>

53.	A Széchenyi városrész hajdani fásítása kizárólag tájidegen fajokkal történt. Aláültetéssel el kellene kezdeni a fajaj cserét.	Egyetértünk. Javasoljuk egyrészt a 35. pontban megfogalmazott fajtákat, másrészt a Magyar Disz kertészek Szakmaközi Szervezete által javasolt fajtákat, figyelembe véve azok várostűrését, növényvédelmi igényét és allergénitását. (https://www.disz kerteszek.hu/files/2022_KOZTERULETI_SORFAK_JEGYZEKE.pdf).
54.	A fásítások kapcsán szeretnénk fölhívni a figyelmet az egyre jobban elhatalmasodó negatív jelenségre, az invazív fajok köztereken elszaporodó állományaira. A legnagyobb veszély a mirigyes bálványfa tömege. Egyetlen helyszínt emelünk ki a belváros közepén, a Skála Áruház térsége. Ez a „veszélyes hulladéknak” tekinthető fa visszaszorítása nem tűr halasztást. Ezt a fajt 2008. óta tilos Magyarországon ültetni.	Egyetértünk. A Klímastratégia A2 „Települési zöldfelületi rendszer fejlesztése” célkitűzés (99. oldal) első javasolt pontja, hogy a zöldfelületi fejlesztésre koncepció készüljön, melyben nagy hangsúlyt kell kapnia az elfogadható fajok megállapításának.
55.	A Szandai rét a Tiszavidék egyik különösen fajgazdag ősi ártéri rétje, telis-teli védett növényfajokkal. A védett fajok eszmei értéke milliárdokat jelent. Érintetlenségét kell biztosítani és a természetvédelmi kezelését, kaszálását is szabályozni kell.	Egyetértünk. A Klímastratégia 1.3 pontjában kiemelt védendő természeti értéként szerepel a Szandai-rét (66. oldal).
56.	A lakótelepi panellakások hőszigetelésénél a panelhézagokban élő védett denevérek túlélését apró (3cm x 6 cm-es) nyílásokkal kell és lehet biztosítani. A nyílásokat a hézagok találkozásánál kell kialakítani. Ennek kivitelezésében is tudunk segíteni.	Egyetértünk bár alapvetően a javaslat nem klímavédelmi célú. Azonban minél kevésbé sokszínű az élővilág, annál sérülékenyebb. A biológiai sokféleség teszi lehetővé a természetes kiválogatódás útján a megváltozott környezethez való alkalmazkodást, az evolúciót, ami egyben az élő rendszerek viszonylagos stabilitását is eredményezi. A javaslat az SZ2 célkitűzéshez (103. oldal) kapcsolódik, érdemes beépíteni az ún. „Zöld Tudásbázis”-ba.
57.	Az élővilág egyik kevésbé „közszerelő” csoportja az ízeltlábúak, bogarak-rovarok csoportja. Az emberi civilizáció pusztításai miatt drámaian megcsappant az agrártermelést segítő rovarvilág. Nyugat-Európa országokban általános gyakorlat, hogy az ízeltlábúak számára „élettelen” városi parkokban „méhlegelőket” vadvirágos rétet alakítanak ki. Egy-egy ilyen folt mérete 200-300 m ² -nyi, a nagyobb parkok esetében akár 500 m ² -nyi is ajánlott, ahol olyan lágyszárú virágos növények betelepítésével biztosítják a beporzó rovarok létét, amelyek magvetéssel könnyen szaporíthatóak és őshonosak. Ebben fölajánljuk egyesületünk közreműködését.	Teljesen egyetértünk. A javaslattal kiegészítettük az SZ2 célkitűzéshez kapcsolódó javasolt intézkedések leírását. (102. oldal).

58.	Hogyan egyeztethető össze a növényzet CO ₂ fotoszintézissel történő átalakítása O ₂ -re a sorozatos térkövezéssel (pl. Temető úti fák növényzet eltávolítása)? Csak nem a térkövek közötti meglévő hézagokat tartják erre megfelelőnek?	A Klímastratégia egyik fő célkitűzése (A1) a hőhullámokkal kapcsolatban várható kockázatok és többlethalálozás csökkentése, melyhez javasolt intézkedésként kapcsolódik a beépített/burkolt területek tovább növelésének megakadályozása, felújításoknál a burkolt felületek csökkentése. A Klímastratégia a jövőbeni beruházásokra tud kiterjedni, a Klímavédelmi Cselekvési Tervben szükséges pontosítani, hogy az egyes beruházások tervezési folyamatába hogyan illeszthető be a céloknak való megfelelés vizsgálata.
59.	Talán az lehet a stratégia, hogy a Temető úton újabb klímákat szereljenek az ott lévő családi házakra? A villamos energia most egyébként is „olcsó”, ahhoz hogy rendelkezésre álljon az elegendő kWh, növelni kell a megújuló energiaforrásokat, melyek közül jó néhány többlet adóval terhelt!	Ez egy komplex kérdés. A Klímastratégiában is hangsúlyozásra került, hogy a hőhullámokhoz való alkalmazkodáshoz előnyben kell részesíteni az úgynevezett természet alapú megoldásokat, tehát a fásítást, árnyékosítást, zöldítést, párologtatás növelését stb. Az energiafelhasználásnál pedig az M1 célkitűzéssel összhangban az energiahatékonysági intézkedéseket (pl. szigetelés) és a megújuló energia hasznosítást. A Klímastratégia helyi szintre terjed ki, országos szabályozásra nem.
60.	Alapvetően a komplex gondolkodást hiányolom általában.	Egyetértünk abban, hogy a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás komplex folyamat és általában integráltan, több tényező együttes figyelembevételével szükséges hozzájárulni. A Klímastratégia ezt próbálja meg segíteni. Továbbá nagyon fontos szerepe van a szemléletformálásnak ebben a kérdésben, hiszen az alapvető cél az lenne, hogy mindenki a maga szakterületén építse be az ismereteket. Ebben fontos tevékenység az Önkormányzat szemléletformáló feladata, amit az elmúlt években egyre erősített (Szemléletformálási helyzetértékelés 67. oldal).
61.	Értse már meg MINDENKI: nem elég valamit JÓL megépíteni (ez az egyik zseb!), de ezt utána ÜZEMELTETNI, MŰKÖDTETNI (ez a másik zseb) kell! Képletesen mondva, hogy „mind a kettő zseb az én nadrágom tartozéka”.	Egyetértünk. Ez a fenntarthatóság alapja. Ezzel összefüggésben az M1 célkitűzésben (97. oldal) intézkedési javaslatként került megfogalmazásra az önkormányzati fejlesztések során az energiahatékonyság elsődlegességének elvének biztosítása.
62.	Az új épületek energiatakarékos kivitelezése mellett nagyon fontos lenne a meglévő épületek korszerűsítése – nem csak a villamosenergia, hanem valamennyi energiafelhasználás/pazarlás mérséklése céljából. Ez win-win feladat, mivel a társadalmi egyenlőtlenség mérséklésére is alkalmas.	Egyetértünk. Az M1 célkitűzés (97. oldal) „Épületek energiafelhasználásának csökkentése és a megújuló energia részarányának növelése az energiatermelésben” célkitűzés a meglévő épületekre is vonatkozik.

63.	<p>A stratégia nem tartalmaz utalást arra, hogy a felmerülő klímavédelmi feladatok ellátásának milyen humán-erőforrás igénye van mind mennyiségben, mind minőségben.</p> <p>Javaslat: A stratégia tartalmazzon utalást arra, hogy az Önkormányzat tisztában van azzal, hogy a klímaváltozáshoz való adaptáció növekvő mennyiségű feladattal jár és speciális képzettségek/tudás szükséges (pl. környezetvédelmi mérnök, humánökológia) hozzá, melynek biztosítása kritikus már a Cselekvési terv elkészítésénél is.</p>	Köszönjük, a Klímastratégia végrehajtási keretrendszere kiegészítésre került a 8.1. fejezettel (105. oldal).
64.	A szilárd hulladék mennyiségének csökkentése céljából a közösségi komposztálás támogatása azonnal jelentősen csökkenthetné a hulladék mennyiségét, és elszállításának költségeit.	Egyetértünk. Az M3 célkitűzés (98. oldal) kiemelt intézkedési javaslata a lakossági zöldhulladék helyben történő hasznosításának (helyi komposztálás, közösségi komposztálás) támogatása.
65.	Egészen riasztó, hogy pl. A vasútállomás környéke is szerepel azon helyek között, ahol a hősziget kialakulhat, ugyanakkor éppen most alakítanak ki ott plusz helyet parkoló számára. Bár vitathatatlan, hogy nagyon nehéz autóval megállni a környéken, és lehetséges, hogy egy hatékony vasútállomás működéséhez szükséges, a hősziget miatt azonban a plusz betonozást szükséges valahogyan ellensúlyozni. Korábban volt terv egy zöld vasútállomás + buszállomás kialakítására, érdemes lehet elővenni, leporolni, korszerűsíteni azokat a terveket.	Egyetértünk. Az A1 célkitűzéshez (99. oldal) kapcsolódóan számos intézkedés került megfogalmazásra, melyeket a tervezésénél javasolt figyelembe venni. A feladat elsősorban, hogy az Önkormányzat mindennapi működésébe beépüljön a klímaadaptív tervezés iránti igény.
66.	<p>A lakosokat érdemes lenne biztatni arra, hogy (akinek lehetséges életkora, testi ereje, lakása elhelyezkedése folytán) az otthonukban keletkező szürkevizet (ami klórral, hipóval nem szennyezett) vödörben gyűjtsék, és öntsék az épület körüli zöld területekre. Javasolható továbbá tekintettel a csatornahálózat állapotára is, hogy a csatorna bekötésére való kötelezés, vízöblítéses wc helyett az ezzel nem rendelkező háztartások megismerjék az alomszék lehetőségét, és az ürülék komposztálását (ártalmatlanítását) megtaníttassák és népszerűsítsék. És azokat, akik önként választanák ezt a lehetőséget, a jogszabályok és a hatóságok inkább segítenék akadályozás helyett (erre lehetőséget a jogszabályok biztosíthatnak). A csatornahálózat terhelése azonnal csökkenne, minden befektetett energia megtérülne, mert ha kevesen is, de vannak nyitott gondolkodású emberek, akik szívesen kipróbálnak új dolgokat, vagy már hallottak is ezekről a dolgokról. Ha pedig még városi szinten is támogatják, elmondják az előnyeiket ezeknek a lépéseknek, a félelmeket információk átadásával eloszlatják, az katalizátora lehet a változásnak. Nagyon sok szó esik a víz elvezetéséről ebben a pontban, arról viszont egyáltalán, hogy a vízmegtartó képességet hogyan lehetne növelni (pl. Az előntésre hajlamos területeken esőkertek kialakítása?).</p>	<p>Az A3 célkitűzés (100. oldal) erre irányul, számos intézkedési irány kapcsolódik a javasolthoz. Első sorban javasolt a csapadékvíz visszatartás szabályozását városi szintre megállapítani és ehhez kapcsolódóan minél több szemléletformálási programot indítani.</p> <p>Továbbá a szemléletformálásnak is jelentős szerepe van. A javaslat az SZ2 célkitűzésben szereplő (103. oldal) „Zöld Tudásbázis”-ban szerepet kaphatna.</p>

67.	<p>A Lime rollerek vonatkozásában szükséges lenne annak vizsgálata, hogy megvalósul-e az a cél, hogy az autós közlekedés helyett a rollert választanák az emberek. Érdekes lehet más városok hasonló rendszereivel összehasonlítani - pl. Pécsike - pécsi elektromos kerékpárok. Bár itt megjegyezném, hogy ha a zöld közlekedés a cél, akkor elsősorban (hitelességi célból is) érdemesebb lenne a humán erővel hajtott megoldásokat előtérbe helyezni - ha már azok, akik testi, egészségi állapotuknál fogva képesek rá, maguk hajtánák a közösségi rollerüket vagy kerékpárjukat, az lenne a legfenntarthatóbb a környezetszennyező akkumulátorok használata helyett (még akkor is ha az ország épp az akkumulátor-nagyhatalom címet pályázza meg épp). Hozzáteve, hogy Pécssett a szintkülönbségek miatt indokolt lehet az elektromos kerékpár, míg ezzel azalföldi, teljesen sík Szolnok városában nem kell számolni.</p>	<p>Az elsődleges cél az, hogy a gépjárműből minél többen szálljanak át a tömegközlekedési eszközökre, vagy válasszák az egyéni, környezetbarát mobilitást, amibe a rollerek és a kerékpárok mellett a gyaloglást is beleértjük. Környezetvédelmi (levegőtisztaság-védelmi), éghajlatvédelmi és egészségi szempontból valóban az izomerővel hajtott rollerek és kerékpárok elterjedése lenne kívánatosabb. Szolnok földrajzi, síkterületi fekvése is ezt indokolja. Az akkumulátorral hajtott egyéni közlekedési eszközök terjedését egyrészt a kényelmesség (lustaság), másrészt az egészségi állapot(pl. mozgásszervi, izületi betegségek stb.) indokolhatják. A fenntarthatóság szempontjából az lenne még előnyösebb, ha az akkumulátorok töltése pl. egy házi naperőműves rendszer által termelt elektromos áramból történne. Azonban az autóból való átállás történhet fokozatosan is, ha nagyobbarányban lehet elektromos mobilitási eszközre átvezetni a lakosságot, akkoraz támogatandó.</p>
68.	<p>Az aszályra tekintettel érdemes lenne megfontolni, hogy mennyire fontosak is a virágok, amelyek fenntartása rengeteg vizet, öntözést, öntözőkocsik légszennyezését igényli. Ráadásul egy olyan helyzetben, ahol a fiatal fák kiszáradnak, mert nincs elegendő kapacitás az öntözésükre, megóvásukra a kánikulában. Azt is hozzáteve, hogy érthetetlen fakivágások történtek a városban, amik olyan fákat érintettek, amelyek sokkal ellenállóbbak az időjárás viszontagságainak, mint a mostanában ültetett társaik. A cél eléréséhez, a hitelességhez elengedhetetlen a város részéről komolyabban venni a meglévő fák megóvását, és csak akkor kivágni őket, ha életveszélyessé válnak.</p>	<p>A javaslat teljesen összhangban van az A2 „Települési zöldfelületi rendszer fejlesztése” célkitűzéssel (99. oldal). A javasolt intézkedési irányok ezt célozzák (extenzív kezelésű biodiverz zöldfelületek kiterjedésének növelése, fenntartási és fejlesztési terv). A fakivágások alapvetően fejlesztések érdekében történnek, ez teljesen nemzárható ki, azonban ekkor részletesen vizsgálni szükséges az indokoltságot, és minden esetben újratelepítés szükséges.</p>

69.	<p>A személetformáláshoz elengedhetetlen a város részéről való példamutatás. Amíg az emberek a klímacélokkal ellentétes tevékenységek sorát látják, az összezavarja őket, és rendkívüli módon megnehezíti, hogy esetleg a saját kényelmüket feladva, önként változtassanak az életmódjukon. Pl. amíg látják a rengeteg fakivágást a városban, addig hogyan lehetne elvárni, hogy a nekik kényelmetlenséget okozó, egyébként egészséges fákat (pl. Szandai iskolai előtti szöszölő fák) ne akarják kivágnak. Ide sorolható a Szolnoki Vár körüli terület térkövezése, gyeptéglafektetés és virágos Szolnok - mind vízpazarló, és nem támogatják a diverzitást. Hiányolom annak kifejtését, hogy miben pazarló a lakossági vízfogyasztás, ilyen módon fellépni sem lehet abból a célból, hogy ez változzon. Közösségi kertek kialakítása a város könnyen elérhető részein fenntartható szemlélettel - ezáltal kertészeti tudás átadása a lakosság olyan tagjainak is, akik nem rendelkeznek ilyen tudással. Elterjedésével akár abban is segíthet, hogy a város élelmiszerellátásának egy (kis) részét ebből lehessen fedezni, ezáltal kisebbökölógiai lábnyomot hagyva, másrészt nagyobb biztonságot esetlegesélelmiszerhiány esetén.</p>	<p>Egyetértünk. A példamutatás elengedhetetlen, a városnak élen kell járnia a klímavédelmi intézkedésekben, a mindennapi önkormányzati működésbe szükséges a klímavédelmi szemléletet beépíteni.</p> <p>Közösségi kertek kialakítása az M4 „Klímabarát termelési rendszerek” (98. oldal) célkitűzés keretein belül javasolt intézkedésként került megfogalmazásra.</p>
70.	<p>Nem kapcsolódási pont, amíg a jelenlegi tarvágási rendelet hatályban van. Teljes mértékben hiteltelenít minden erdő- és favédelemmel kapcsolatos programot főleg abban a helyzetben, amikor az erdőtűzek is gyakoribbak az aszály miatt, mint korábban, és ez várhatóan így is marad.</p>	<p>Maga a Nemzeti Erdőstratégiával való kapcsolódási pont számos cél tekintetében adott (pl. az erdők természetességi állapotának lehetőség szerinti emelése, kiemelten a természetszerű erdőállományok állapotának javítása). Az Erdőtörvény tarvágással kapcsolatos módosítása országos döntéshozatal, ami lehetőséget teremt, de nem kötelez.</p>
71.	<p>Egészen meglepő, hogy a környezetvédelmi hatóság nem szerepel lehetséges együttműködő intézményként.</p>	<p>A 107. oldalon a hatóságok, hivatalokba értendő bele a Kormányhivatal. Az adott témakörben minden esetben javasolt a szakmai hatóság bevonása. Köszönjük, a környezetvédelmi hatóság nagyobb szerepére való tekintettel kiegészítettük a leírást (107. oldal).</p>
72.	<p>Szolnokon valóban jelentős beruházások történtek elkerülő utak építésére az elmúlt évtizedekben/években, azonban ezek karbon lábnyomának pozitív mérlege legalábbis kérdéses; különösen az M4-es autóútnak a várost elkerülő szakasza jelentős mértékben avatkozott be eddig emberi tevékenységtől szinte érintetlen rétek, erdőfoltok, ártéri területek életfeltételeibe. A mérleg átbillentésére a városon belüli motorizált közlekedés jelenleginél drasztikusabb visszaszorítása lenne szükséges.</p>	<p>Teljesen egyetértünk. Amíg a gépjárművek száma nem csökken, addig egy-egy elkerülő úttal a kibocsátás csak térben helyeződik át vagy csak fokozódik (számos tanulmány bizonyítja, hogy minél jobb infrastruktúrát teremtünk a motorizáltságnak – utak, parkolók stb. – annál jobban fokozódik a gépjárművek használata).</p>

73.	<p>A további vasúti fejlesztések a térségben valóban nélkülözhetetlenek, de érdemes hivatkozni arra is, hogy az elmúlt évtizedek fejlesztései következtében jelenleg is hazánkban az egyik legsűrűbb vasúthálózat működik Szolnok térségében. Avárost két TEN-T vasútvonal is átszeli, összesen pedig 8 irányból közelíthető meg Szolnok vasúton (Budapest-Nyugati, Budapest-Keleti, Hatvan, Vámosgyörk, Debrecen, Békéscsaba, Szentes, Lakitelek). Budapest két egymástól független vonalvezetésű vasútvonalon is elérhető, mindkettő kétvágányú, villamosított, óránként közlekednek elővárosi motorvonatok és IC-vonatok is. Hat irányból legalább órás, a maradék két irányból legalább kétórás sűrűséggel érhető el vasúton a város hétköznap, csúcsidőben. A Budapest-Szolnok-Debrecen és a Szolnok-Békéscsaba-Lökösháza vasútvonalak jelentős hosszban átépültek, beleértve a stratégiai jelentőségű szolnoki Tisza-hidat, néhány éven belül 160 km/h sebességű közlekedés válik lehetővé rajtuk. Szolnok teherforgalmi rendező pályaudvara hazánkban az egyik legforgalmasabb és legkorszerűbb, és a Budapestet elkerülő V0 vasútvonal építése kapcsán további fejlesztése van kilátásban.</p>	Köszönjük, a Klímastratégia kiegészítésre került (15. oldal).
74.	<p>A vasútállomás előtti tér, illetve a vasútállomás üzemi területei, különösen a rendező pályaudvar és a környező iparvágányok (pl. a volt Vegyi Művek tehervágányai) környezetének hőelnyelés-csökkentése érdekében ezen területek zöldítése, részleges rekultivációja lenne lehetséges és szükséges – ezzel egyúttal a zöld vasúti utazási élmény és érzet is növelhető lenne.</p>	Egyetértünk, a javaslat teljesen összhangban van a Klímastratégiában megfogalmazott célokkal. Javasolt a Klímavédelmi Cselekvési Tervbe beépíteni.
75.	<p>A közösségi közlekedés népszerűsítése kapcsán célszerű felhívni az intermodalitás lehetőségeire is a figyelmet. Mivel mind Szolnokon, mind agglomerációjában igen elterjedt a kerékpározás, így további jelentős lehetőségekre jelennek abban, hogy az ingázók kerékpárral közelítsék meg a vasútállomást, és akerékpárt ott hagyják a B+R tárolókban, vagy akár magukkal vigyék a vonaton, hogy utazásuk mindkét végpontján biciklivel érhessek el céljukat a vasútállomásoktól. Ez a városközi közlekedés legzöldebb, gyors és egészséges opciója.</p>	Köszönjük, a javaslat beépítésre került az 1.5.1 fejezetbe (68. oldal), továbbá az M2 célkitűzésbe. (97. oldal).
76.	<p>Érdemes a szempontokat kiegészíteni az alábbiakkal. Erősségek: a vasúthálózat sűrű, nagy kapacitású és a vasútvonalak többsége korszerű, a főváros, a szolnoki agglomeráció nagy része és Debrecen kiválóan elérhető kötött pályán, a vasútállomás viszonylag jó településen belüli helyzete; sűrű helyi közlekedési hálózat, a vasútállomásról a városközpont és a fontosabb lakónegyedek, intézmények sűrűn elérhetők; a település vasúti csomóponti szerepe, a városban található MÁV-VAGON járműjavító és STADLER üzem miatt a szolnokiak számára a vasút jelentős munkaadó, ezáltal jelentős réteg érzékenyíthető a közösségi közlekedés használata iránt. Gyengeségek: a helyközi autóbusz-állomás a vasúttól távolabb található.</p>	Köszönjük, a SWOT elemzés kiegészítésre került (73. oldal).

77.	<p>Úgy véljük, hogy a közösségi közlekedés részaránya rövidtávon, a jelenlegi infrastrukturális adottságok mellett is növelhető a vasút és a helyi-helyközi autóbuszok menetrendi összehangolásával, közös díjrendszer kidolgozásával, a mikromobilitási eszközök és a vasút kapcsolatának erősítésével, Szolnok vasútállomáson a P+R és B+R kapacitás növelésével. (A Szolnokról elutazók számára a vasút gépkocsival történő megközelítésében jelentős probléma, hogy a vasútállomás környékén jelenleg csak fizetős parkolási lehetőség biztosított).</p>	Köszönjük, az M2 célkitűzés kiegészítésre került (97. oldal).
78.	<p>Középtávon a vasútállomás felvételi épületének felújításával, Szolnok vasútállomáson, illetve Szolnok-Abony között, Szolnok-Tószeg között pályafelújításokkal, a Szolnokot érintő regionális és távolsági személyvonati járműpark korszerűsítésével, sűrűbb menetrend szerint közlekedő személyvonatokkal javítható a vasúti személyszállítás helyzete. Érdemes még vizsgálni egy új megállóhely kialakítását a vasúti Zagyva-hídnál, amely több városrész közvetlen vasúti elérését tenné lehetővé. A vasúti teherszállítás pedig elsősorban a V0 vasútvonal megépítéséhez kapcsolódóan fejleszthető.</p>	A konkrét intézkedési javaslatokat a Klímavédelmi Cselekvési Tervbe javasolt beépíteni.
79.	<p>Messzemenően egyetértünk a célkitűzéssel; javasoljuk még felvenni: a közlekedési módváltás segítése az egyéniből a közösségi közlekedés felé hálózatszerkezeti, menetrend-fejlesztési, díjrendszeri, mikromobilitási megoldásokkal.</p>	Köszönjük, az M2 célkitűzés kiegészítésre került (97. oldal).
80.	<p>Javasolt együttműködni a helyi és helyközi közlekedési szolgáltatókkal is, beleértve a MÁV Zrt.-t, MÁV-START Zrt.-t, Volánbusz Zrt.-t, illetve a mikromobilitási – pl. kerékpármegosztó – vállalkozásokat. Így a helyi lakosság, önkormányzat és intézmények praktikus észrevételei, igényei alapján fejleszthető tovább a közösségi közlekedés, válhat még jobban használhatóvá Szolnok és agglomerációja számára a közlekedési hálózat, a menetrendi struktúra és díjrendszere.</p>	Köszönjük, az „Intézményi együttműködési keretek” közé beépítésre került a javaslat. (107. oldal).

81.	<p>A hulladékgazdálkodás és a klímaváltozás fokozódásának összefüggése abban is vizsgálendő, hogy az utóbbi években jelentősen megnőtt a téli hónapokban a kertés házak háztartási tüzelőberendezéseiben való hulladékégetés különösen a gumi, műanyag, festett nyílászárók stb.</p> <p>A hulladékok égetésekor egyrészt számolni kell az anyagi összetételből eredő károsanyag- kibocsátással, másrészt a nem tökéletes égés miatt felszabaduló káros égéstermékek jelenlétével is. Ennek vizsgálatára a tanulmány nem terjed ki.</p> <p>Szintén nem foglalkozik a stratégia a kerti hulladék – avar, fűnyesedék, gallyak stb. – égetéséből származó levegőszennyezéssel, amely a hulladékégetés mellett javasolt kibocsátási tényező lehet a stratégiában.</p>	<p>Sajnos a szemétegetés valóban általános probléma, azonban elsősorban a légszennyezéshez kapcsolódóan. Természetesen az égetés során ÜHG gázok is keletkeznek, azonban városi kibocsátási viszonylatban nem számottevő. Légszennyezés szempontjából teljesen egyetértünk, kiemelt figyelmet kellene fordítani erre a problémára. A jogszabályi keretek rendelkezésre állnak (légszennyezési bírság stb.), a gyakorlatba azonban általában társadalmi-szociális okok miatt nem sikerül visszaszorítani. Ez elsősorban lokális levegőminőség romlást jelenthet, mely nem a Klímastratégia, hanem a levegőminőség-védelmi terv feladata. A város nagy figyelmet fordít a levegőminőség javítását célzó programokra. Bár a programok alapvetően nem klímavédelmi célból indulnak, azoknak minden esetben van kibocsátás-csökkentést elősegítő hatása is (pl. szilárd tüzelés csökkentése, közlekedés kibocsátás-csökkentés stb.). Szolnok rendelkezik Füstköd-riadó tervvel, melyben foglaltak betartására és megvalósítására nagy hangsúly kell fektetni.</p>
82.	<p>M3 célkitűzés: Hulladék eredetű ÜHG kibocsátás csökkentése:</p> <p>A stratégiában csak a Lerakott hulladék mennyiségéből származó CO₂ szerepel. A háztartási hulladékégetésből, a kerti hulladék égetésből származó ÜHT csökkentésre nincs intézkedési terv kidolgozva.</p>	<p>Ez elsősorban lokális levegőminőség romlást jelenthet, mely nem a Klímastratégia, hanem a levegőminőség-védelmi terv feladata. A város nagy figyelmet fordít a levegőminőség javítását célzó programokra. Bár a programok alapvetően nem klímavédelmi célból indulnak, azoknak minden esetben van kibocsátás-csökkentést elősegítő hatása is (pl. szilárd tüzelés csökkentése, közlekedés kibocsátás-csökkentés stb.). Szolnok rendelkezik hatóság által jóváhagyott Füstköd-riadó tervvel, melyben foglaltak betartására és megvalósítására nagy hangsúly kell fektetni.</p>
83.	<p>Távhő, fejlesztés: van-e kötelezettsége az új szolgáltatóknak?</p> <p>Földgáz és villamos áram jellemzők a távhőellátást tartalmazzák, jelentősége miatt a műszaki jellemzők alapján szükséges a részletezés. A teljesítmények alapján, az összehasonlíthatóság és a mérték miatt a MWh mérték megjelenítése szükséges. Kibocsátás mértéke az 50 %-os földgázcsökkenés mellett mennyivel csökken? Pl. közvilágítás megjelenítve, távfűtés jelentősen nagyobb fogyasztó.</p>	<p>A távhő ellátásra és a távhő által CO₂ kibocsátásra vonatkozóan a SECAP részletes elemzést tartalmaz, ezért a Klímastratégiában nem tartjuk szükségesnek újabb elemzés készítését. Köszönjük, a felhasznált hőmennyiségre vonatkozó adatokkal a dokumentum kiegészítésre került. (11. oldal).</p>
84.	<p>Eu-s támogatáshoz az integrált tervek határideje, egyéb részletek, felelős stb.?</p> <p>A cél pozitív, de konkrétumok nélkül csak leírás.</p>	<p>A Klímastratégia a célokat, fejlesztési irányokat határozza meg. Sajnos a jelenlegi helyzetben (energia-vészhelyzet, EU helyreállítási alappal kapcsolatos eljárások, Ukrán-Orosz háború) nem tudunk a távhőre vonatkozóan konkrét intézkedést megfogalmazni, ezért kerül meghatározásra egy Klímavédelmi Cselekvési Terv kidolgozása a következő évben. A távhő fejlesztése, energiahatékonyságának a javítása kiemelt intézkedésként kell, hogy megjelenjen, az M1 célkitűzésben ezért intézkedési irányként szerepel a Zöld Távhő program tervezése.</p>

85.	Közlekedés CO ₂ kibocsátás ~28000 t/év 50 %-a ~14000 to/év a távhő. Nagyságrendje miatt nagyobb figyelmet érdemel a távhő.	Alapvetően igaz, azonban a távhő szolgáltatást az MVM Oroszlányi Távhőtermelő és Szolgáltató Zrt. végzi. Az Önkormányzatnak az egyes beruházásokra nincs ráhatása. A nemzeti kitűzött cél teljesítése felé várhatóan országos programokkal lehet lépni, ahogy jeleztük, ez egy integrált tervezést kíván, mellyel a Zöld Távhő programba be lehet majd lépni. Ezért nem tartottuk szükségesnek részletesebben foglalkozni a távhővel, hanem célként került kitűzésre (M1) a Zöld Távhő program tervezése.
86.	Szemléletformálásnál a Mérnöki Kamara tagjainak bevonása (előadások általános és középiskolásoknak). Mérnöki pálya népszerűsítése egyidejűleg, ami alapvetően kihathat a klímaváltozást/védelmet befolyásoló gondolkodásra.	Egyetértünk. Az intézményi együttműködést kiegészítettük a szakmai szervezetekkel való együttműködéssel (107. oldal).
87.	Problémafa finomítandó, illetve. javítandó a jelen és jövőbeni állapot szerint, a beírt „alacsony energiaárak” kapcsán	Köszönjük, javítottuk (78.oldal).
88.	Zöld távhő program részeként az Önkormányzat a geotermikus energia feltárás/hasznosítás témában koordinálási feladatot kell ellásson, hiszen ez a téma jóval nagyobb jelentőségű a csak távhőnél értelmezésnél!	Egyetértünk. Több városi stratégiai dokumentum is kiemeli a geotermia térségbeli hasznosítását mint célkitűzést, a SECAP elkészítése során is hangsúlyosan került figyelembevételre. Mivel a megtérülés egyre nagyobbban mutatkozik, Zöld Távhő program tervezése során mindenképp számolni kell vele. Az M1 célkitűzés javasolt intézkedése kiegészítésre került (97.oldal).
89.	A Cselekvési terv időpontjánál és a felelősnél is csak az Önkormányzati feladat jelenik meg. Ellentmondás, ha a helyzetértékelés felelőstől független, - tartalmazza a város egészét – a további célok, feladatok, felelősök (koordináló) és határidők nélkül csak írott szöveg. Konkrétumok hiányoznak. Hivatkozik az előző fejezetekre, melyekben Önkormányzati feladatként pl. a geotermikus energia feltárása nem szerepel, ebből következően a Cselekvési tervnek sem lesz része?	Felelősként nem az Önkormányzat jelenik meg, hanem az Önkormányzat által felállított munkacsoport, melyben számos, várhatóan mindig az adott célkitűzés kidolgozásában jártas, szakmai szereplő meghívásra kerül. A munkacsoport felállításakor kerülnek meghatározásra azok vezetői, és a határidők a Cselekvési Terv kidolgozására. Az előzőek alapján a geotermikus energia felhasználás koordinálásával az M1 célkitűzés kiegészítésre került.
90.	Az Önkormányzatnak lesz-e koordinálási szerepköre?	Igen, alapvetően az Önkormányzatnak koordinálási szerepköre van. A leírás kiegészítésre került más észrevételek alapján (105. oldal).
91.	A monitoring terv nem tartalmazza valamennyi célkitűzés monitorozását, hanemcsak az Önkormányzati, KSH hatáskörűeket. Ez nem ad teljes és lényegi elemekre kiterjedő monitorozást.	Egyelőre elégségesnek tartottuk ezen mutatók monitorozását. A SECAP az energiafelhasználással kapcsolatosan részletesebb nyomonkövetést tartalmaz. A Klímavédelmi Cselekvési tervben meghatározott konkrét intézkedések teljesülésének vizsgálata fogja alkotni a további nyomonkövetési feladatokat.

92.	<p>Villamosenergia ponton belül kicsit elnagyolt a megállapítás, hogy „Sajnos arra vonatkozóan nincsen adat, hogy Szolnokon a villamosenergia felhasználás mekkora része származik megújuló forrásokból, azonban az országos tendenciákat alapul véve megállapítható, hogy a felhasznált villamosenergiában a megújuló energiaforrásból származó részarány fokozatosan növekszik, leginkább a napelemek által termelt villamosenergia.” Erre vonatkozó adatokat a helyi áramszolgáltató minden bizonnyal tud adni, mivel a napelemmel rendelkező ingatlanokat ő különböző szempontok mentén (pl: áram visszatöltés) nyilván tartja. Ezeket az adatokat, a növekedési tendenciát akár éves bontásban is lehetne vizsgálni és következtetéseket levonni a jövőre vonatkozóan.</p>	<p>A stratégiakészítés során törekedtünk arra, hogy az adatok nyomkövethető adatbázisokból származzanak, indikátorként való alkalmazása céljából. A város rendelkezik SECAP-pal, mely kimondottan az energiafelhasználással kapcsolatos intézkedéseket fogalmazza meg. A villamosenergia előállításában a megújulók részarányának növelése stratégiai célként fogalmazódik meg az épületenergetikában. Azonban pont a szélsőséges megújuló használat tud egyéb konfliktusokat okozni (pl. zöldmezős napelempark beruházás, hálózat túlterhelés stb.). Ezért önmagában a megújulók további növelése csak pontos tervvel lehetséges, ezt szolgálja a SECAP és a vele összhangban készülő Klímavédelmi Cselekvési Terv.</p>
93.	<p>Egyetértünk azzal a megállapítással, miszerint az elkerülő utak építése nem csökkenti a CO₂ kibocsátást, mivel a motorizáltság nem csökken, csak térben áthelyeződik. Ezen megállapításhoz kiegészítés: az elkerülő utak megépítése újabb ingatlanokon élők életminőségének, illetve a természeti értékek romlásával jár. Tehát a problémát nem sikerül megoldani, sőt, újabb problémákat generálnak ezek a beruházások. A helyi tömegközlekedés fejlesztése célravezetőbb lenne.</p>	<p>Az Önkormányzat számára minden közlekedéssel kapcsolatos beruházás esetén hatástanulmányt kell készítenie, amelyben a felvetett szempontok megjelennek. A soktényezős döntésben az előnyök és hátrányok figyelembevételével hozható meg a döntés. A hatástanulmányok esetében fontos szempont a helyi stratégiákkal való összhang, jelen esetben elvárható, hogy a közlekedésfejlesztés minden esetben a Klímastartégiában megfogalmazott célok elérése érdekében, a motorizáltság csökkentése érdekében valósuljon meg.</p>
94.	<p>javaslatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a településen lévő munkáltatókkal egyeztetett módon a rugalmas munkaidő, vagy az ún. home office bevezetése, fejlesztése jelentősen csökkentené az egyidejűleg úton lévő személygépkocsik számát. - helyközi tömegközlekedési formák közül a vasúthálózat előtérbe helyezése a várhatóan megnövekedő forgalom zajcsökkentési lehetőségeinek megvizsgálásával (pl.: lakóházak környezetében zajvédelmi falak kiépítésével) - helyi ételkiszállítással foglalkozó vállalkozások támogatása elektromos autók, kerékpárok alkalmazására valamint hagyományos (benzin vagy dízelolaj) üzemanyaggal működő taxik elektromos autóra cserélésének támogatása - Lime közösségi elektromos rollerhálózat optimalizálása, be- és lecsatlakozási pontok kialakítása a közlekedés akadályozásának elkerülése érdekében. 	<p>A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Amennyiben a felsorolt javaslatok az Önkormányzat részéről támogatottak, úgy javasoljuk a Cselekvési Tervbe történő beépítését.</p>

95.

A települési hulladékhoz kapcsolódó szelektív gyűjtés hatékonyabb lehetne, ha a rendszer „jutalmazó” lenne. Anyagilag a lakosokat érdekelté kell tenni a hulladék szelektív gyűjtésének hatékonyságában. Ha a kertés házas övezetben valaki sárga kukát igényel és hajlandó is azt megfelelő hatékonysággal használni, akkor a biztosítson lehetőséget a közszolgáltató arra, hogy a vegyes települési hulladék gyűjtésére szolgáló – egyébként fizetős - kuka edénye kisebb lehessen. Ezzel nyilván bevételről esik majd el, de a lakosság az olcsóbb hulladékszállítás reményében nagyobb arányban igényelné a sárga fedeles szelektív kukákat. Nem lehet igazságos az a rendszer, ahol a szelektíven gyűjtő lakos ugyanannyit fizet, mint a nem szelektíven gyűjtő szomszédja csak azért, mert az adott ingatlanon ugyanannyian laknak. Jelenleg ugyanis az adott ingatlanon élők száma alapján állapítja meg a közszolgáltató az igényelhető kuka méretét. Ezt a gyakorlatot felül kell vizsgálni.

Sok kertés házban élő család a keletkező lebomló hulladékát komposztálja, majd a keletkező komposztot hasznosítja. Ezzel a tevékenységgel szintén csökkenti a fekete kukába kerülő vegyes települési hulladék mennyiségét. Mind a társasházban szelektíven gyűjtők, mind pedig a családi házas övezetben szelektálók között megfigyelhető, hogy sokkal nagyobb mennyiségben keletkezik összességében szelektálható hulladék, mint vegyes, így egyértelműen kevesebb lehetne az emberek szemétszállítással kapcsolatos költsége. A lakótelepi övezetekben sűríteni kellene a hulladékgyűjtő szigetek számát, kényelmessé és vonzóvá kell tenni ezt a lehetőséget a lakosok számára. A szelektív szigetek alkalmazott ütött kopott gyűjtőedények sok esetben rendkívül negatív képet mutatnak, és az ember nem szívesen nyúl hozzá, vagy enged közel hozzá a gyerekét. Ezekre a gyűjtőedényekre hosszú évek óta nem fordított gondot a közszolgáltató, azon kívül, hogy átfestette őket (ez látszik a leütött részekben, ahol sokszor a harmadik negyedik réteg festék került az előregedett harangokra), azt sem túl igényesen. Szólnokon legalább húsz éve ezek az edények vannak kihelyezve, sokuk még a korábbi elődök (Rethmann, Remondis) idejében is „szolgáltak”. Ma már rendkívül tetszetős praktikus harangokat lehet beszerezni, ami sokkal egyszerűbbé teheti a hulladék higiénikusabb megfelelő elhelyezését. Meg kell vizsgálni az erre vonatkozó pályázati lehetőségeket, és újítani, változtatni. A megyeszékhely utcaképet is feldobnák az új edények. A régi edények felhasználhatóságát is lehetne vizsgálni esetleg a közületi partnerek részére történő kihelyezhetőség tekintetében, amennyiben még alkalmasak rá. Ez egyébként a vegyes települési hulladék gyűjtésére szolgáló edények esetében is sok esetben igaz. A kertés házas övezetben a sárga fedeles kukák havi egyszeri szállítása a jelenlegi gyakorlat, mely a fentebb leírtak alapján – miszerint a szelektíven gyűjthető hulladékok köre jóval magasabb a vegyes települési hulladéknál – azt mutatja, hogy ez a szállítási gyakoriság nem megfelelő.

A kukák cseréjével egyetértünk. Több városban ez más meg is valósult. A hulladékgazdálkodás rendszere a közeljövőben jelentősen átalakul, mivel a települési és a kiterjesztett gyártói felelősség alá tartozó hulladékok gyűjtésére és előkezelésére, közvetítésére, kötelező betétdíjas visszaváltási rendszer működtetésére vonatkozóan koncessziós szerződésben a feladatok a MOL Nyrt.- Körkörös Gazdaság Kft.- feladatkörébe kerülnek 2023. július 1-től. Az Önkormányzat feladatkörében kizárólag a köztisztasági feladatok maradnak, a hulladékgazdálkodási feladatok kikerülnek az Önkormányzati törvényből. A hulladékgazdálkodási rendszerhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése, a hulladékgyűjtésre vonatkozó feladatokat a MOL Nyrt. fogja koordinálni. Ebből kifolyólag nem lenne szerencsés stratégiai irányokat javasolni, ezért a Klímastratégiába komolyabb infrastrukturális intézkedést nem építettünk be. Az Önkormányzat javaslatunk szerint a szemléletformálással tud hozzájárulni a hulladék mennyiségének csökkentéséhez. A MOL Nyrt. ígéretében benne van a hulladékudvarok számának növelése és az egész szelektív hulladékgazdálkodási rendszer felülvizsgálata. Ami azt jelenti, hogy több szelektív hulladék gyűjtőedényzet kerül kihelyezése, korszerűbb válogatók és várhatóan ennek következtében sikerül elérni az EU célértékeket újra hasznosításban. Ehhez fog még hozzájárulni az egyutas csomagolóanyagok visszaváltási rendszere, amelynek keretében 2024. januártól Magyarországon is bevezetésre kerül a PET, fémdoboz és üveg csomagolások terén a visszaváltási díj. Várhatóan 6000 db visszaváltó automatát helyeznek üzembe 2023. márciustól októberig ezen anyagok begyűjtésére. Ezt is a MOL Nyrt fogja koordinálni.

Ennek az indulását komoly kommunikációs kampány kíséri majd. Várhatóan a fejlesztések és a visszaváltási rendszer segítségével Magyarország el fogja érni az EU irányelve céljait, amit már a Magyarországi törvények is átvettek.

Tekintettel arra, hogy csak havonta egyszer szállítja el a közszolgáltató a sárga fedeles kuka tartalmát, a lakos „ügyeskedni” fog, és a hulladékát nem a megfelelő helyre fogja tenni, és a lelkes környezettudatos emberek is lemondanak a szelektálás lehetőségéről a megfelelő feltételek híján. A zöld fedeles kukák szállítása a téli hónapok kivételével kéthetente történik. Ez a gyakoriság jobb, de a tavaszi és őszi kerti munkálatokat kísérő többlet hulladék mennyiséget a zöld kukák nem bírják el. Ebben az időszakban, amikor a fákat bokrokat metszik, és a lehulló leveleket összegyűjtik megfontolandó a heti gyakorisággal történő gyűjtés. Persze lehet a közszolgáltatótól plusz zsákot vásárolni, de a házhoz menő szelektív gyűjtés azt jelenti, hogy a környezettudatos, vagy arra anyagilag ösztönzött lakos igényeit kielégítve megfelelő gyakorisággal szállítják el a hulladékot és nem kényszerítik a lakost abba helyzetbe, hogy további idő és energia ráfordítással ő maga vásároljon zsákot. A hulladékgyűjtő edényből közvetlenül elszállított hulladék egyébként is környezetkímélőbb, mintha műanyag zsákokba gyűjtetnénk a lakosokkal, még akkor is, ha esetleg lebomló műanyagot alkalmaznak. A kedvezmények fejében szigorúbb ellenőrzést kellene bevezetni, és a felhívni azon lakosokat a korrekcióra, akik nem megfelelően gyűjtik a hulladékukat. A lomtalanítás évente kétszer jelent megoldást a szolnoki lakosság számára. A két lomtalanítási alkalmon túl keletkező ilyen jellegű hulladékokat már csak pénzért lehet Szolnokon az átrakó állomáson átadni. Ez a telephely a lakó övezettől messze fekszik, és itt is fizetésre kényszerítik a lakosokat.

Erre a célra épültek a hulladékudvarok, ahol azonban az üzemeltető nem veszi át minden olyan hulladékot, melyre a vonatkozó jogszabály lehetőséget ad, hanem az Újszászi útra irányítják a lakosokat. A hulladékudvar a lakosságnak épült, és elsődleges szempontként a környezet védelme a környezettudatos gondolkodás támogatása kéne, hogy előtérbe kerüljön, nem pedig a gazdaságosság. Az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet 1. számú melléklete sokkal több hulladék átvételére ad lehetőséget, mint amennyit jelenleg az üzemeltető átvesz a lakosoktól, és erre a hulladékudvarok alkalmasak is. Ezek az át nem vett hulladékok gyakran jelennek meg az illegálisan elhelyezett hulladéklerakatokban. Az építési/bontási hulladékok átvételét szintén ingyenesen kellene biztosítani a lakosság részére. Nagyon gyakori az ilyen típusú hulladékok illegális lerakása, mivel a lakosoknak sokszor nincs lehetősége a városközponttól viszonylag távol lévő átrakó állomásra elvinni a hulladékukat, és/vagy pénze nincs rá, hogy ilyen módon váljon meg tőle, ezért az „olcsó” és számára egyszerűbb megoldást választja. Az ingyenes átvétel visszaszoríthatná az illegális lerakásokat, ezzel kevesebb energiát és pénzt kellene az illegális lerakások felszámolására, melyet szintén az esetek többségében a közszolgáltatótól rendelnek meg a városban. Az így összegyűjtött építési/bontási hulladékokat megfelelő előkezelést és

	<p>bevizsgálást követően a helyi beruházások során fel lehetne használni csökkentve ezzel a kitermelendő építőanyagok mennyiségét, és elősegítve a hasznosítás hatékonyságát. Nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a lakosság körében a szelektív gyűjtés „népszerűsítésére”, karöltve azzal, hogy anyagilag érdekelt legyen a lakosság ebben a tevékenységben. Sok szegénységben élő családhoz nem jut el a klímaválság, mint információ, és ha el is jut, nem érzi fontosnak, amikor napi megélhetési gondjai vannak. Ha a költségei mérséklődhetnek, szívesebben foglalkozik kicsit többet a keletkező hulladékaival. A gyerekek esetében az iskolákban történő foglalkozások keretében kell célt érni, hiszen a gyerekek fogékonyak az újra és a jóra, és esetenként ők lehetnek azok, akik otthon a felnőtteknek tudnak újat mondani.</p>	
<p>96.</p>	<p>A fejezet nem foglalkozik a mezőgazdasági eredetű porszennyezéssel.</p> <p>A szálló por negatív hatása az esőképződésre: az esőcseppek magjainak képződését számos még ismeretlen feltétel befolyásolja, a kicsapódás függ a páratartalomtól, hőmérséklettől, magasságtól, a részecskék kémiai, fizikai, biológiai összetételétől stb. A szálló por azonban ellentétes hatású, megakadályozza az esők kialakulását. A csupaszra szántott mezőgazdasági művelés alatt álló területről, a városokból és utakról por száll fel folyamatosan a légkörbe. Igen, a por. Amíg a szálló portól vörösek a naplementék, de még a kelet felé is, addig a csapadékképződés limitált lesz a nagy erdőknél túli régióban.</p>	<p>A város a saját területén tud elsősorban intézkedéseket hozni a porszennyezés csökkentésére a közterületek takarításával, nyári időszakban locsolásával. A mezőgazdasági művelésből származó porszennyezésre nincs intézkedési hatásköre, szemléletformálási lehetősége van.</p> <p>A mezőgazdaság átalakítására vonatkozó intézkedések kerültek javaslatként megfogalmazásra. A javaslattal egyetértve az M4 célkitűzésbe két intézkedési javaslatot beépítettünk (98. oldal), részletes leírása a következő:</p> <p>Klímabarát termelési rendszerek (M4)</p> <p>1. Alkalmazkodó mezőgazdaság előmozdítása</p> <p>A jelenlegi fosszilis input intenzív mezőgazdaság valószínűleg sokáig nem tartható fent. 80-100 liter gázolajat használunk fel 1 hektár szántóföld megműveléséhez, a tápanyag utánpótlásra használt műtrágyák egy része is fosszilis alapú (lásd a 2022. évi földgázár robbanást és ezzel összefüggésben a nitrogén műtrágyák árának 3-4-szeresére emelkedését, a növényvédelem intenzív technológiákat stb.). A jelenlegi forgatásos talajművelés a talajok fokozottabb kiszáradásához és elporosodásához vezet. Többek között a fenti hatások és az éghajlatváltozás egyre szélsőségesebb jelenségei (aszályok, légköri aszályok, özvízszerű esők, viharkárok stb.) hívták életre az alkalmazkodó mezőgazdaságot, amely a jelenlegitől eltérő tájhasználatot és művelési módokat követel. A művelésváltás jellemzőit a hazai talajmegújító gazdálkodás egyik jelszavával lehet talán körül írni: „kevesebb vas több növény”, ami azt jelent, hogy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fel kell hagyni a forgatás (szántás) mítoszával, helyette - talajlazítás és vegyes állományú takarónövények elő- és utóveteményként való termesztésével célszerű javítani a talajok szervesanyag tartalmát, csapadék befogadó és tároló képességét,

		<p>- a talajok nedvességtartalmának megőrzésében fel kell használni a melléktermékeket (kalászos szalma, kukoricaszár mulcs).</p> <p>2. Mezővédő erdősávok telepítése</p> <p>Rövid leírás a megvalósítandó beavatkozásról:</p> <p>Szolnok városi levegőminőségének egyik kritikus területe a levegő szállópor terheltsége. A szállópor egyik forrása a környező mezőgazdasági területekről a szél által szállított por. Az elmúlt 50-60 évben a nagyüzemi mezőgazdasági gyakorlat részeként a korábbi kisebb szántóföldi táblákat összeszántották, a köztük levő erdősávokat megszüntették. Ennek következtében a szél port (talajt) szállító hatása felerősödik és ez a por gyakran – különösen a növényzettel nem fedett talajok időszakában – a városi légtérben is megjelenik. Ez a port szállító, deflációs hatás a mezőgazdasági termelőnek sem jó, ugyanis egyrészt kiszárítja a talajt (jelenleg a növénytermesztés egyik kritikus pontja a talajok nedvességtartalma), másrészt a szél a talaj legfelső, szervesanyagban gazdag részét szállítja el. A fenti szempontok alapján célszerű a mezőgazdasági termelők bevonása a táblák közötti mezővédő erdősávok létesítésébe.</p>
97.	A dokumentáció 1.2.2. fejezete 29-30. oldalain szereplő térképek nem tartalmazzák teljes mértékben a város területét. Ahhoz, hogy reálisan meg lehessen határozni a hőhatásnak legjobban és legkevésbé kitett területeket, a vegetáció-borítottságot a város teljes területére vonatkozólag vizsgálni szükséges. A térképvázlatról olyan nagy területek hiányoznak, mint a szandaszőlősi, a kertvárosi és a Holt-Tisza menti lakóterületek egésze és olyan hőhatást csökkentő területek, mint a tiszai ártér a szennyvíztisztító magasságától a Vegyiművek lakótelepig, az árapasztó teljes környezete, valamint a Szandai rét.	A részletes vizsgálat Solnok teljes területére kiterjedt, a Klímastratégiában azokat a kritikus pontokat mutattuk be, ahol jelentős hatás van. Azonban a teljes városra vonatkozó hőterkép használatát javasoljuk a tervezések és az önkormányzati beruházások során figyelembe venni.
98.	A 30. oldalon szereplő hőterkép és a 31. oldalon szereplő kritikus hőterkép jelmagyarázatain ugyan szerepel, hogy „nyílt vízfelszín esetén nem értelmezhető”, azonban teljesen eltérő, a jelmagyarázatban nem szereplő szín alkalmazása első ránézésre is egyértelművé tenné a jelölést.	Értjük az észrevételt, azonban sajnos az infravörös felvétel miatt nem tudjuk máshogy megjelölni. Csak grafikus úton utólag lehetne az ábrát átszínezni. Szerintünk értelmezhető így is az ábra, nem tartjuk szükségesnek a módosítást.
99.	A 36. oldalon található 27. ábráról hiányzik az értékhatárok mellől a szinkód.	Köszönjük, pontosítottuk (36. oldal).
100.	A belvízvédelem kérdéskörében azzal nem foglalkozik a dokumentáció, hogy a belvíz általában a nem megfelelő mezőgazdasági technológia következménye. Javasolt lenne a helyi termelők ösztönzése a víztakarékos no-till termelés bevezetésére.	Egyetértünk. Lásd 96. válasz.

101.	Az 1.3. fejezet 65. oldalán az értéktárban szereplő „Természeti környezet” esetében megjegyzendő, hogy a Boldog Sándor István körúton jelzett molnárfecske-telep egyre néptelenebb, napjainkra alig néhány fészek maradt lakott.	Igen, tisztában vagyunk az egyedszám csökkenéssel, de fontosnak tartottuk, hogy a védendő értékek között szerepeltessük.
102.	100%-ban elektromos buszok használatára történő átállás támogatása.	Egyetértünk. A Klímavédelmi Cselekvési Tervben javasolt intézkedés az M2 célkitűzéshez (97. oldal) kapcsolódóan.
103.	Villamos- vagy trolibusz-közlekedés kiépítési lehetőségének megvizsgálása, különösen Szandaszőlős viszonylatában.	Alapvetően az elektromos busz, illetve kerékpáros közlekedést javasolnánk, a kötőpályás közlekedés nagy beruházás igénye miatt.
104.	<p>Javaslatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a komplex zöldítési programok tervezéséhez szükség van azon területek felmérésére is, ahol nagyobb beruházás nélkül zöldfelület létesíthető, mégha csak pár m²-nyi területről is van szó - fák ültetésének kötelező bevezetése pl. érettségi letételéhez (hasonlóan a köznevelési törvényben előírt 50 óra közösségi szolgálat bevezetéséhez). - fák ültetése: <ul style="list-style-type: none"> - kerékpárutak mellett - ipari területeken, - belvárosban utak mentén, - a vasútállomás környékén - Széchenyi városrészben található üres füves területeken (elkerülve ezzel pluszban azok felperzselődését), például: <ul style="list-style-type: none"> - a Győrffy I. u., Széchenyi I. körút és a Fényes A. u. által közrezárt háromszögben, a „szánkódomb” kihagyásával, - a Széchenyi lakótelep és a NEFAG erdő közötti, jelenleg vélhetően legelőként funkcionáló terület egy részén, - a Hód köz garázsai és a lakótömbök (Karczag L. u., Czakó E. u.) közötti zöld területen, - az NHSZ 2. sz. Hulladékudvara és a Zagyva gát közötti füves területen - Romos épülettel rendelkező ingatlanokon az épületek elbontása, terület fásítása, parkosítása (pl.: Tiszaparti sétány mentén a Vízirendőrség és Reptár közötti, Mártírok útjával párhuzamosan elhelyezkedő szakaszon található használaton kívüli gyárépületek, valamint a vele szomszédos sárga falú romos épület elbontása). Ez esztétikai, városképi szempontból is kívánatos lenne. - a CO₂- és porelnyelő kapacitás bővítése a mezőgazdasági területeken összekapcsolva a meghirdetett vízmegtartó gazdálkodási programmal - esőfolyosók létrehozása. Fontos, a zöldterületek ápolása, fenntartása. 	<p>Az intézkedési javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. A Klímavédelmi Cselekvési Terv készítése során kell figyelembe venni.</p>

105.	Az elemzés nem tartalmazza azt, hogy az özönvízszerű esőzések és a villámárvizek kialakulása következmény, csupán mint kockázat tényezőt, mint következményt említi, holott ezen jelenségek következmények. A cél az, hogy ezen jelenségeket minimalizáljuk. Nem csak a következmények kezelésével kell foglalkozni, hanem azok megelőzésével is.	Lásd. 5. javaslatra adott választ. Zöldfelületi fejlesztési koncepció készüljön. Figyelembe véve, hogy a lehulló csapadék minél nagyobb részét a talaj képes legyen befogadni, tárolni. Ennek feltételei (többek között) tagolt növényállományok (magas fa, alacsony fa, cserje, gyepszint), víz megtartó domborzat, befogadó talaj, vízáteresztő burkolattípusok alkalmazása (98. oldal).
106.	Kiemelendő a zöldfelületek, megőrzése, valamint létrehozása. A vízpartok zöld területeinek, esztétikai minőségének fenntartása érdekében kerülendő a térkövel, burkolattal történő kiépítés, mesterséges beavatkozás, átalakítás.	Egyetértünk. A javaslat összhangban van az A1 és A2 célkitűzésekkel (99. oldal).
107.	Üdvöztető a közösségi kertek támogatása és lakossági magaságys program, azonban javasolt a permakultúrán alapuló kertek népszerűsítése, támogatása.	Egyetértünk. Az M4 cél kiegészítésre került a permakultúra népszerűsítésével. (98. oldal).
108.	A „kötelező zöldfelületi arány fenntartása” célkitűzést célszerű lenne kiegészíteni: <ul style="list-style-type: none"> - az arány növelésének ösztönzése - az előírás kiterjesztése a közterületekre is, hasonló módon, mint a köztisztasági, ill. jegesedés mentesítési előírás bevezetése, a fenntartás ellenőrzése - a kötelező zöldfelület konkretizálása, ne legyen elegendő pl. a gyep, kötelező legyen a több szintű fásítás, valamint cserjék ültetése is. 	Egyetértünk. Az A2 célkitűzésben (99. oldal) a fenntartási és fejlesztési terv készítése erre irányul. Továbbá a kötelező zöldfelület arány fenntartása; a hatósági ellenőrzés jogintézményének megerősítése, a fák életterének, megfelelő talajának ellenőrzése javaslat is.
109.	A „Szolnok közigazgatási területén található védett területek és természetközeli élőhelyek állapota 2030-ra ne romoljon” utolsó mondatát javasolt kiegészíteni azzal, hogy a települést nem csak keletről, hanem északi irányból is - mint a Zagyva, illetve a Malomzugi Holt-Zagyva és árterek - határolják vizes élőhelyek.	Köszönjük, a leírás kiegészítésre került (101. oldal).

<p>110.</p>	<p>Véleményem szerint a napelem parkok kiépítése olyan területre ahol fás, erdős esetleg termőföld elől veszi el a helyet az nettó környezetpusztítás. Napelem parkot telepíteni sivatagos területre vagy tó vizére célszerű, ami fenntartható és nem zsákutca. Szolnokon jelenleg egyik sincs. Van egy hibrid megoldás, ami a mezőgazdasági tevékenységet kombinálja a napelem parkkal elég magas hatékonysággal. Csak ilyen jellegű kivitelezésben szabadna engedni ezeknek a megvalósítását.</p> <p>Értékes területek elől helyt elvenni a napelem parkok javára luxus.</p> <p>3 cikket ajánlanék a figyelmükbe:</p> <p>1. hátrányok/előnyök https://www.mnnsz.hu/napelempark-a-termofoldon-sok-penzt-hoz-de-megeri/</p> <p>2. https://www.mnnsz.hu/napenergia-a-mezogazdasagban/</p> <p>3. https://www.elobolygonk.hu/Klimahirek/Energia/2019_04_16/van_okunk_reme_nykedni_szuperhatekony_a_jovo_napelemes_rendszere</p>	<p>Teljes mértékben egyetértünk. Éppen ezért nem is szerepel a Klímastratégiában célként naperőmű parkok építése. Alapvetően a napelemek használatát épületenergetikai beruházásként javasolja a stratégia (M1 célkitűzés). Összességében a vélemény túlmutat az Önkormányzat hatáskörén, a napelem parkok létesítése során a Kormányhivatal illetékes osztályának van hatásköre a környezet- és természetvédelmi szempontokat érvényesíteni. Sajnos tapasztalatunk szerint valóban nem kap eléghangsúlyt a területhasználat/területfoglalás a tervezések és a környezeti vizsgálatok során országos szinten, a Klímastratégiában azonban erre vonatkozóan nem tudunk intézkedést meghatározni önkormányzati hatáskörben.</p>
<p>111.</p>	<p>Itt rengeteg dolgot lehetne megemlíteni.</p> <p>A szemléletváltás szükségességű. Mint országos szinten (pl.: betétdíj bevezetése), mint egyéni szinten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Először is ott kezdeném, hogy komolyabb hangsúlyt kellene fektetni a személtelés vissza szorítására. A rendőrségnek van lehetősége pénzbüntetésre bírságot, azt, aki személtel vagy kidob az autójából egy csikket (mindennapos eset), ezzel a joggal gyakrabban élhetne. - A klímastratégiába szerepel a végén milyen programok valósultak meg az edukáció terén, ami örömteljes. De szolnokiként azt érzem, hogy van hovafejlődni a szemléletformáló programok, edukációk, események terén. - Rendezvények. Szolnokon egyre több és színvonalasabb rendezvény kerül lebonyolításra az elmúlt években, de nem tapasztalható, hogy ezek a rendezvények az elmúlt 5-10 évben környezetbarát vagy fenntarthatóság szempontjából fejlődtek volna egy cseppet is. Zöld vagy zöldebb rendezvények, amikor a szervezők és a résztvevők is törekednek arra, hogy minél kevesebb ökológiai lábnyom maradjon utánuk. (pl.: szelektív hulladékgyűjtés, kevesebb hulladék, egyszer használatos műanyagok mellőzése stb. és ezt kommunikálni kifelé. Egy rendezvény kommunikációja sok emberhez eljut így van szemléletformáló ereje. Véleményem szerint minden rendezvénynek ilyen irányba kellene mennie a jövőben. <p>Szelektív hulladékgyűjtő szigetek vannak, gyakran látogatom. Sajnos lesújtó az állapotuk. Ezek családi programok is lehetnének, mikor a gyerekek elmegy a</p>	<p>A hulladékgazdálkodás rendszere a közeljövőben jelentősen átalakul, mivel a települési és a kiterjesztett gyártói felelősség alá tartozó hulladékok gyűjtésére és előkezelésére, közvetítésére, kötelező betétdíjas visszaváltási rendszer működtetésére vonatkozóan koncessziós szerződésben a feladatok a MOL Nyrt. feladatkörébe kerülnek 2023. július 1-től. Az Önkormányzat feladatkörében kizárólag a köztisztasági feladatok maradnak, a hulladékgazdálkodási feladatok kikerülnek az Önkormányzati törvényből. A hulladékgazdálkodási rendszerhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése, a hulladékgyűjtésre vonatkozó feladatokat a MOL Nyrt. fogja koordinálni. Ebből kifolyólag nem lenne szerencsés stratégiai irányokat javasolni, ezért a Klímastratégiába komolyabb infrastrukturális intézkedést nem építettünk be. Az Önkormányzat javaslatunk szerint a szemléletformálással tud hozzájárulni a hulladék mennyiségének csökkentéséhez.</p> <p>Köszönjük, az önkormányzati rendezvények zöldítésére vonatkozó javaslatot az SZ2 célkitűzésbe beépítettük (103. oldal).</p>

	<p>szülővel és a megtanultak alapján a megfelelő hulladékot a megfelelő gyűjtőbe rakja, de jelen helyzetükben nem valami vonzóak. A fiataloknak az ilyen jellegű igényük kialakítása kulcsfontosságú.</p> <p>Nem derül ki, hogy az elszállított hulladékok milyen arányban és módon kerülnek ártalmatlanításra vagy újrafelhasználásra. Magyarországon a hulladéklerakás a legjelentősebb, ami minden szempontból nem környezetbarát. Ennél egy fokkal jobb égetés hőenergia visszanyerés formájában (égető erőművekben) azokat a hulladékokat, amit nem lehet más módon újrahasznosítani.</p>	
112.	<p>Zöldinfrastruktúra fejlesztése</p> <p>Nem mondok újat, ha a fák telepítésének a szükségességére hívom fel a figyelmet. Városban egyre több csemetefát látok, ami mindenképpen pozitív irány. Fel kellene mérni Szolnok bel- és külvárosi részének azok helyeit, ahova tovább fa telepítések szóba jöhetnek maximálisan kihasználva minden helyet ilyen szempontból. Illetve azokat a lehetőségeket is számba vetni, ahol szükségesnél több beton vagy térkő található és akár ezeknek a helyeknek a rovására is fásítani lenne célszerű. Ezen a nyáron is kiderült, hogy szinte elviselhetetlen a meleg a belvárosban nyári napokon, sehol egy árnyék. Emlékerdő: https://emlekerdo.hu/</p> <p>Fás és az erdős területekhez nagyban hozzá tudna járulni, ha itt is lenne lehetőség ilyen vagy hasonló környezetbarát temetkezésre. A túlzott húsfogyasztás nagy terhet ró a környezetre. Szolnoki rendezvényeken vagy más módon fel lehetne erre hívni a figyelmet. Lehetővé tenni a megjelenését vagy elhívni olyan vállalkozóknak, akik alternatívákat nyújtanak.</p>	<p>A javaslat teljesen összhangban van az A2 „Települési zöldfelületi rendszer fejlesztése” célkitűzéssel. A javasolt intézkedési irányok ezt célozzák (extenzív kezelésű biodiverz zöldfelületek kiterjedésének növelése, fenntartási és fejlesztési terv).</p> <p>A túlzott húsfogyasztással kapcsolatos felvetéssel egyetértünk. Az Önkormányzatnak szemléletformálási szerepe lehet. Az SZ2 célkitűzés „Zöld Tudásbázis” tartalmába javasoljuk.</p>
113.	<p>Augusztus 20-i rendezvény most aktuális téma. Feltűnően sok lakos formál véleményt a rendezvénnyel, de inkább az azzal járó tűzijátékkal kapcsolatban. Sokan nem tetszésüket és a tűzijáték elmaradását kérik. Véleményem szerint is, igaz lenyűgöző látványos show, de figyelembe véve az azzal járó negatív hatásokat talán a jövőben egyre elhanyagolhatóvá váló attrakciójává válik. Negatív hatásai többek között:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drága - házi és vadállatokra nagyon negatív hatással van - környezetkárosító hatás (szállópor) - mérgező vegyületek keletkeznek - görgőtűznél volt „szerencsém” látni, ahogy az ott élő galambok megégnek <p>Alternatív megoldások: Fényjáték fényfestés, lézer show, drónok.</p>	<p>Egyetértünk. Szerintünk a Szolnoki Klímakörnek többek között ez is feladata lehet, hogy klímavédelmi szempontból véleményt formáljanak bizonyos kérdésekben (pl. tűzijáték). (103. oldal).</p>
114.	<p>Javasoljuk az Alsó-Zagyva-völgy szolnoki szakasza felvételét is.</p>	<p>Köszönjük, az Alsó-Zagyva-völgy szolnoki szakasza szerepel a természeti környezeti értékek között, melyre különös hangsúlyt javasolt fektetni.</p>

115.	Intézkedési javaslat Zagyva duzzasztás– fenékküszöb három, viszonylag alacsony (meder közepénél 2-3 méter magas) duzzasztók a Tisza torkolattól a vasúti hídon túlra! Ártérrendezés, fásítás.	A Zagyvával kapcsolatos intézkedéseket a VGT3 tartalmazza, javasolt azzal összhangba hozni, de ez nem témája a klímastratégiának.
116.	A stratégia nem tartalmaz utalást arra, hogy a felmerülő klímavédelmi feladatok ellátásának milyen humán-erőforrás igénye van mind mennyiségben, mind minőségben. Javaslat: A stratégia tartalmazzon utalást arra, hogy a klímaváltozáshoz való adaptáció növekvő mennyiségű feladattal jár és speciális képzettségek/tudás szükséges (pl. környezetvédelmi mérnök, humánökológia) hozzá, melynek biztosítása kritikus már a Cselekvési terv elkészítésénél is.	Köszönjük, a Klímastratégia végrehajtási keretrendszere kiegészítésre került a 8.1. fejezettel (105. oldal).
117.	Fontos lenne az erdőterületek és a települési zöldterületek kapcsán külön jelezni, hogy ezeken belül mekkora a szárazságtűrő növények aránya, mert az aszályos időjárás könnyen hozzájárulhat ezen növények pusztulásához, így a CO ₂ elnyelő kapacitások csökkenéséhez.	A Klímastratégia A2 „Települési zöldfelületi rendszer fejlesztése” célkitűzés (99-100. oldal) első javasolt pontja, hogy a zöldfelületi fejlesztésre koncepció készüljön, melyben nagy hangsúlyt kell kapnia az elfogadható fajok megállapításának.
118.	Már a stratégiában javasolt kihangsúlyozni a zöldterület növelése kapcsán, hogy szárazságtűrő növényzet telepítésére van szükség, amely képes alkalmazkodni a hőhullámokhoz és az ingadozó csapadékmennyiséghez.	Továbbá a javaslat kapcsolódik az SZ2 szemléletformálási célkitűzéshez (102. oldal), ahol intézkedésként egy ún. „Zöld Tudásbázis” létrehozása javasolt, melynek egyik kulcseleme az elfogadható fajok listája és egy zöldítést elősegítő útmutató.
119.	Fontos lenne az erdőterületek és a települési zöldterületek kapcsán külön jelezni, hogy ezeken belül mekkora területeket veszélyeztetnek az esetlegesen kialakuló erdő- és bozóttüzek, melyek a jövőben hozzájárulhatnak ezen zöldterületek pusztulásához, így a CO ₂ elnyelő kapacitások csökkenéséhez.	Szolnok erdőszültsége országos átlagban igen alacsony. A település nem tartozik a veszélyeztetett térségek közé. A külterületi erdők tűz megelőzési, tűzvédelmi intézkedések a tulajdonosi, ill. üzemeltetői hatáskörben végzendők.
120.	Az új épületek energiatakarékos kivitelezése mellett nagyon fontos lenne a meglévő épületek korszerűsítése – nem csak a villamosenergia, hanem valamennyi energia felhasználás/pazarlás mérséklése céljából.	Egyetértünk. Az M1 Épületek energiafelhasználásának csökkentése és a megújuló energia részarányának növelése az energiatermelésben célkitűzés (97. oldal) a meglévő épületekre is vonatkozik.
121.	A szilárd hulladék mennyiségének csökkentése céljából a közösségi komposztálás támogatása azonnal jelentősen csökkenthetné a hulladék mennyiségét, és elszállításának költségeit.	Egyetértünk. Az M3 célkitűzés (98. oldal) kiemelt intézkedési javaslata a lakossági zöldhulladék helyben történő hasznosításának (helyi komposztálás, közösségi komposztálás) támogatása.
122.	A lakosokat érdemes lenne biztatni arra, hogy az otthonukban keletkező szürkevizet (ami klórral, hypoval nem szennyezett) vödörben gyűjtsék, és a lakóhelyükhöz körüli zöld területeken használják fel öntözésre. Javasolható továbbá tekintettel a csatornahálózat állapotára is, hogy a csatorna bekötésére való kötelezés, vízöblítéses wc helyett az ezzel nem rendelkező háztartások megismerjék az alomszék lehetőségét, és az ürülék komposztálását (ártalmatlanítását) megtanítsák és népszerűsítsék, valamint a helyi jogszabályi környezetet támogatóbbá tenni ezzel kapcsolatban.	Az A3 célkitűzés (100. oldal) erre irányul, számos intézkedési irány kapcsolódik a javaslatához. Első sorban javasolt a csapadékvíz visszatartás szabályozását városi szintre megállapítani és ehhez kapcsolódóan minél több szemléletformálási programot indítani. A „Zöld Tudásbázis”-ban az alomszék bemutatása is lehetséges volna.

123.	Javaslat: Az esővíz gyűjtését városi szinten megszervezni és öntözésre felhasználni.	Az öntözés megszervezése is fontos feladat, de még fontosabbnak tartanánk a talaj vízellátottságának növelését, a vízvisszatartás növelését. Ehhez a csapadékvíz helybentartásának növelésére lenne szükség, mely stratégiai célkitűzés. Az A3 célkitűzés (100. oldal) erre irányul, számos intézkedési irány kapcsolódik a javaslathoz. Első sorban javasolt a csapadékvíz visszatartás szabályozását városi szintre megállapítani és ehhez kapcsolódóan minél több szemléletformálási programot indítani.
124.	A szemléletformáláshoz elengedhetetlen a város részéről való példamutatás. Amíg az emberek a klímacélokkal ellentétes tevékenységek sorát látják, az összezavarja őket, és rendkívüli módon megnehezíti, hogy esetleg a saját kényelmüket feladva, önként változtassanak az életmódjukon. Pl. amíg látják a rengeteg fakivágást a városban, addig hogyan lehetne elvárni, hogy a nekik kényelmetlenséget okozó, egyébként egészséges fákat (pl. Szandai iskolai előtti fák) ne akarják kivágni. Ide sorolható a Szolnoki Vár körüli terület térkövezése, gyep téglára fektetés és virágos Szolnok - mind vízpazarló, és nem támogatják a diverzitást. Közösségi kertek kialakítása a város könnyen elérhető részein fenntartható szemlélettel - ezáltal kertészeti tudás átadása a lakosság olyan tagjainak is, akik nem rendelkeznek ilyen tudással. Elterjedésével akár abban is segíthet, hogy a város élelmiszerellátásának egy (kis) részét ebből lehessen fedezni, ezáltal kisebb ökológiai lábnyomot hagyva, másrészt nagyobb biztonságot esetleges élelmiszerhiány esetén.	Egyetértünk. A példamutatás elengedhetetlen, a városnak élen kell járnia a klímavédelmi intézkedésekben, a mindennapi önkormányzati működésbe szükséges a klímavédelmi szemléletet beépíteni. Az Önkormányzat az elmúlt években ezt felismerte és számos klíma- és környezetvédelmi programot valósított meg, melyet a " Klíma- és energiatudatossági, szemléletformálási helyzetértékelés"-ben (67. oldal) részletesen bemutattunk. Közösségi kertek kialakítása az M4 „Klímabarát termelési rendszerek” célkitűzés keretein belül javasolt intézkedésként került megfogalmazásra (98. oldal).
125.	Nemzeti Erdőstratégia - Nem kapcsolódási pont, amíg a jelenlegi tarvágási rendelet hatályban van. Teljes mértékben hiteltelenít minden erdő- és favédelemmel kapcsolatos programot főleg abban a helyzetben, amikor az erdőtűzek is gyakoribbak az aszály miatt, mint korábban, és ez várhatóan így is marad.	A Nemzeti Erdőstratégiával való kapcsolódási pont számos cél tekintetében adott (pl. az erdők természetességi állapotának lehetőség szerinti emelése, kiemelten a természet szerű erdőállományok állapotának javítása). (Részletesen bemutatva a 88. oldal) Az Erdőtörvény tarvágással kapcsolatos módosítása országos döntéshozatal, ami lehetőséget teremt, de nem kötelez.
126.	A környezetvédelmi hatóság nem szerepel lehetséges együttműködő intézményként.	A 107. oldalon a hatóságok, hivatalokba értendő bele a Kormányhivatal. Az adott témakörben minden esetben javasolt a szakmai hatóság bevonása. Köszönjük, a környezetvédelmi hatóság nagyobb szerepére való tekintettel kiegészítettük a leírást (107. oldal).

127.	<p>Talajvíz pótlása a legfontosabb első lépés a klímavédelemben, amit orvosolni kellene. Hiánya miatt pusztulnak a fák, száradnak ki a kutak. Nem esik elég eső, az áradások kihasználásával lehetne a talajvizet pótolni. Amíg ez nem történik meg, minden csak felületi kezelés, a valós problémát nem oldja meg.</p> <p>Fontos lenne a város környéki egykori holtágak morotvák, erek újbóli árasztása a folyóink áradásakor. A korábban is vízjárta területeken sok-sok vizet lehetne beszivároztatni a talajba. Mivel ezeket a mély részeket a belvíz is korábban veszélyeztette, érdemes lenne víztározó célra felhasználni és nem művelni.</p> <p>A tavaszi áradások alkalmával a víz minél nagyobb felületen megvalósuló talajba szivárgását célul kitűzni. Fontos lenne a szemléletváltás a vízügyi és zöldfelületi tervezésben. A folyóknak vissza kell adni a területeket.</p>	<p>Egyetértünk. A csapadékvíz talajban történő tárolását elsődleges célként jelöltük meg. Ehhez kapcsolódik a teljes A3 célkitűzés (100. oldal). Fontosnak tartanánk a kérdés komplex módon történő megközelítését, integrált vízgazdálkodás kialakítását a térségben.</p> <p>A jelentősebb vízgazdálkodási kérdéskörök (területelárasztás stb.) egyértelműen a vízügyi igazgatáshoz tartoznak, az Önkormányzatnak partneri szerepe lehetséges.</p>
128.	<p>A helyi klímaszennyező cégek vállaljanak nagyobb hozzájárulást a város visszazöldítésében</p>	<p>Érdemes lehet klímaprogramot kidolgozni erre vonatkozóan. A partnerségi tervben szerepelnek a helyi vállalkozások. Az SZ2 célkitűzés kiegészítésre került a gazdasági társaságok bevonásával (103. oldal).</p>
129.	<p>Fényszennyezés csökkentése. Díszkivilágítás, indokolatlan megvilágítások lekapcsolása éjszakára.</p>	<p>Alapvetően a klímavédelem és a környezetvédelem felől közelítve is érdemes lehet a Klímavédelmi Cselekvési Tervben intézkedésként megjeleníteni a díszkivilágítás korlátozását vagy megszüntetését, de a javaslatban foglaltak most, az energiaválság kitörésével új aktualitást is kaptak. Az M1 célkitűzéshez (97. oldal) kapcsolódóan javasolt intézkedés lehet, melyről az Önkormányzat dönt.</p>
130.	<p>A tömegközlekedés fontosságának hangsúlyozása. Szemléletformálás a közlekedési szokásokban, hogy a lakosság autó helyett a tömegközlekedést részesítse előnyben. (Pl: Szandaszőlősről való bejutás. Dugók esetén az autósok kárára a busz haladhasson.) Népszerűsíteni lehet a busszal, kerékpárral való közlekedést esetleg jutalmazással.</p>	<p>Egyetértünk. Az M2 célkitűzés (97. oldal) alapvetően erre irányul.</p>
131.	<p>Autómentes bölcsődei- óvodai- iskolai környezet kialakítása. (jelenleg azt támogatjuk, hogy a bölcsődébe, óvodába, iskolába autóval érkezzenek a gyerekek. Így azok környékén nagy a dugó és légszennyezettség).</p>	<p>Jelentős konfliktust okozó intézkedési javaslat, hosszú távon, erős szemléletformálással megvalósítható. A konkrét intézkedési javaslatokat a Klímavédelmi Cselekvési Tervbe javasolt beépíteni az Önkormányzat egyetértésével.</p>
132.	<p>Helyi közlekedés zöldebbé tétele sebességhatárok betartatásával, erősen füstölő járművek kiszűrése a forgalomból.</p>	<p>Nem önkormányzati feladat. A jogszabályi feltételek adottak, hatósági ellenőrzések kapacitásaitól függ. Önkormányzat szemléletformálásban kapcsolódhat be.</p>

133.	<p>Kerékpáros utak állapotának javítása, szélesítése, majd újak építése. Hiányzó bicikliutak pótlása például: Szandaszőlős: Vörösmező út – Kocsoros útkereszteződés összekötése (20 méter) Nyári Lőrinc úti átalakítás: járda szélesítés (balesetveszélyes az átkelés a Szabadság téri oldalon még a kerékpárt tolóknak is, nincs hely a járdán két embernek.) A folyók menti sétányok térkövezései balesetveszélyesek.</p>	Egyetértünk. Konkrét intézkedési javaslatokat a Klímavédelmi Cselekvési Tervbe javasolt beépíteni.
134.	<p>Kerékpárosok bevonása a közlekedés zöldítésébe. A lakosság és civil szervezetek bevonása a kerékpárutak kialakítása előtt, hogy a szokásaikhoz és szükségleteikhez is idomuljon a kerékpárút kialakítása.</p>	Egyetértünk. A Szolnoki Klímakör egyik legfontosabb feladata lenne a partnerség kialakítása.
135.	<p>Kerékpározás népszerűsítése a rendőrség és a civil szervezetek bevonásával, túrákkal, KRESZ oktatással, játékos képességfejlesztés a biztonságos kerékpározásért. Ösztönző programok bevezetése. Gondolunk itt a legkerékpárosabb iskola-munkahely jutalmazására, akár évente emléklapett átadására. A kerékpárral közlekedő iskolások jutalmazására, hogy büszkeség legyen azzal iskolába járni.</p>	Egyetértünk. Az SZ2 célkitűzéssel (102. oldal) összhangban lévő javaslat.
136.	<p>Rollerhasználat szabályozása. A megnövekedett elektromos rollerhasználat baleseti veszélyforrás mindenkire nézve. Nagyon fontos lenne a szabályos roller használat oktatása, akár megtörtént balesetek bemutatásával.</p>	Egyetértünk, az elektromobilitásra történő áttérést szemléletformálási program kell, hogy kísérje. Az SZ2 célkitűzéshez (102. oldal) illeszkedik.
137.	<p>Debreceni úti kerékpárút keskeny, így balesetveszélyes. A Holt Tiszai végénél életveszélyes repedések vannak régóta.</p>	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Amennyiben a felsorolt javaslatok az Önkormányzat részéről támogatottak, úgy javasoljuk a Cselekvési Tervbe történő beépítését.
138.	<p>Az iskolákat előnyösebb legyen kerékpárral megközelíteni.</p>	Összhangban van a Klímastratégia célkitűzéseivel. Számos intézkedési javaslat kapcsolódik hozzá, kiemelendő a szemléletformálás.
139.	<p>Új kerékpárutak építése (Pletykafalu bekötése, Thököly út-32-es út, Nagysándor József út)</p>	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Amennyiben a felsorolt javaslatok az Önkormányzat részéről támogatottak, úgy javasoljuk a Cselekvési Tervbe történő beépítését.
140.	<p>Amelyik iskolaudvaron még nincs, fedett kerékpártárolók kialakítása a kerékpár és roller biztonságos tárolására (ha a gyermek kerékpárral jár, a szülő is nagyobb eséllyel fog azzal közlekedni).</p>	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Amennyiben a felsorolt javaslatok az Önkormányzat részéről támogatottak, úgy javasoljuk a Cselekvési Tervbe történő beépítését.
141.	<p>Biztonságos és jól megközelíthető korszerű kerékpártárolók létesítésselakótelepen. (Kerékpártartó a lakóházakban vagy nincs, vagy nem biztonságos. Nehéz lifttel emeletre vinni, ráadásul folyosón nem tartható)</p>	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Amennyiben a felsorolt javaslatok az Önkormányzat részéről támogatottak, úgy javasoljuk a Cselekvési Tervbe történő beépítését.

142.	Kerékpártároló létesítése a vasútállomáson, ahol egy zárható helyen tárolná a biciklijét az, aki az agglomerációból tömegközlekedéssel érkezik és a városban kerékpárral folytatná az útját, így nem kellene minden nap a biciklit magával cipelnie a vonaton.	A vasútállomáson a MÁV Zrt. jóvoltából már létesült B+R parkoló. Továbbiak létesítése is szükséges, szemléletformálással egybekötve. A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Amennyiben a felsorolt javaslatok az önkormányzat részéről támogatottak, úgy javasoljuk a Cselekvési Tervbe történő beépítését.
143.	A közösségi komposztálást fontosnak tartjuk a társasházakban, hiszen lehet, hogy sokan megtennék, hogy a háztartásukban keletkezett komposztálható hulladékot, nem a kommunális gyűjtőbe helyeznék el, de erre jelenleg nincs lehetőségük. A társasházak udvarán kialakított komposztáló azonban oda vonzhatja a környéken élő rágcsálókat, ami így ebben a formában több problémát okozhat, mint amennyi előnnyel járna. Javaslatunk helyette, komposzt szomszédság kialakítása. Ez annyit jelent, hogy a zöld övezetben, kertés házában élők, esetleg a környékbeli gazdálkodók, akik szerves trágyával szeretnék a földjeiket teríteni, vállalják, hogy adott társasház komposztját elhelyezik a saját területükön. Egy applikáció segítheti a komposzt szomszédok egymásra találását, illetve információkat tartalmazhat arról, ki milyen módon, hol fogadja az adott komposztra szánt anyagokat. Milyen anyagok tehetők a komposztra. Javasoljuk a társasházaktól a szervezett komposzt begyűjtést, a kertés övezetekben kialakított zöld hulladék szállítás mintájára, melyet a városon kívül helyezhetnek el, illetve az ott keletkezett komposztot a lakosság használatra is lehet bocsátani, természetesen mindezt szabályozott formában.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Amennyiben a felsorolt javaslatok az Önkormányzat részéről támogatottak, úgy javasoljuk a Cselekvési Tervbe történő beépítését. A Szolnoki Klímakör jó pilot programja lehet.
144.	Rendezvények hulladékmentesítése (csak az előírásoknak megfelelő árusok, vendéglátók). Amíg ez nincs meg, minimum elvárt lenne a szelektív hulladékgyűjtők kihelyezése.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia SZ2 célkitűzésével. Amennyiben a felsorolt javaslatok az Önkormányzat részéről támogatottak, úgy javasoljuk a Cselekvési Tervbe történő beépítését.
145.	„Újrahasználó” udvar létrehozása, ahol a megunt, felesleges eszközöket-tárgyakat le lehet adni.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Amennyiben a felsorolt javaslatok az Önkormányzat részéről támogatottak, úgy javasoljuk a Cselekvési Tervbe történő beépítését.
146.	Hulladékgazdálkodás széles körű és folyamatos megismertetése a lakossággal, mert sokan nem tudják, hogy mit-hová adhatnának le.	A hulladékgazdálkodás rendszere jelentősen változni fog. Lásd 14. válasz.
147.	A szomszéd a legközelebbi rokon figyelő programhoz kapcsolódóan, a Forrás Egyesület rendelkezik egy kidolgozott kampánnyal, amiben a közösségi reziliencia és a klímaadaptáció elsődleges helyen szerepelnek. Amennyiben erre nyitottak szívesen egyeztetünk róla.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.

148.	A pázsitok felülvizsgálatában javasoljuk, hogy ahol erre lehetőség van a fenntarthatóság és a biodiverzitás megőrzésének érdekében őshonos lágyszárú fajok telepítésével gazdagítsák illetve ezen fajok telepítésével csökkentsék a pázsit és a gyepek okozta környezeti terhelést. Javasoljuk mintaprojektek kialakítását, melyekben láthatóvá válik a lakosság számára, hogy pontosan mit jelent egy méhlegelő és ez hogyan alakítható ki a gyakorlatban. Mit takar egy permakultúrás kert és ez hogyan adaptálható egy városi környezetbe. Hogyan néz ki egy esőkert vagy egy zöld buszmegálló. A későbbiekben ezeket lehetne szélesíteni és kiterjeszteni városszerte.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.
149.	Szivacs város modell alkalmazása: Számos nagy térkövezett parkoló található a városban. A térkő megfelelő egyirányú lejtésével az esővíz egy nagy zöldterületi mélyedésbe vezethető, ahol jelentős méretű esőkert alakítható ki. (Javasolt helyek: Széchenyi lakótelep Penny, Tesco parkolók mellett).	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.
150.	Csapadékvíz gyűjtés és a komposztálás elterjedésének népszerűsítése a lakosság körében. Ahol a csatornába folyik a víz, ott esővízgyűjtő hordók biztosítása óvodáknak, iskoláknak. Kisközösségi zöldfelület fenntartás (pl. iskola, óvoda, lakótelepi közösség gondozza a közterületet, cserébe kap növényeket, komposztot, öntözővizet).	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.
151.	Csak akkor folyjon a csatornába a víz, ha már nincs helye a talajban. Utak szélén (pl. Szolnok Ispán krt., Ady Endre út, Széchenyi krt., Tószegi út) vízáteresztő szegélykövek és esőkertek alkalmazása. Olyan lyukacsos szegélykövek beépítése, ami az út melletti kimélyített, majd víztárolásra megfelelően feltöltött és parkosított területre vezet nagyobb esővizet. Ha már megtelik, csak akkor folyjon a csatornába a víz.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.
152.	Artézi víz felhasználásának lehetőségeinek vizsgálata.	A javaslat általánosságban nem értelmezhető, konkrét felhasználási javaslatokat lehet a Cselekvési Tervben vizsgálni. A vízkészlet megóvása érdekében óvatosan kell bánni a felhasználandó vízmennyiséggel. Az üzemeltetővel való egyeztetés szükséges.
153.	Szabad zöldfelületek virágosítása a füvesítés helyett. A meglévő fű ritkább kaszálása, mivel a hosszú növényzet jobban megakadályozza a talajnedvesség kipárolgását.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.
154.	A lakosság bevonását és a fiatal fák életben maradási esélyeinek növelését szolgálná a „facsemete-örökbefogadás”. Bárki részt vehetne benne: családok, intézmények, bárki, aki vállalja a fa rendszeres gondozását. Az örökbefogadó gondoskodna a facsemete rendszeres locsolásáról, ezzel segítve a fa túlélését.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.
155.	Fakivágást független szakértők véleményezzék és ne legyen „egyszerű” egy fát kivágni, sokkal inkább annak a szemléletét kellene előtérbe helyezni, hogyan tudnánk a fát megmenteni és alternatív megoldásokat találni.	Az A2 célkitűzéssel (99. oldal) összhangban van. A fák védelmének hatósági oldali erősítése javasolt feladat.

156.	Körforgalomba, parkokba évelő virágok ültetése (vannak körforgalmak, ahol jelenleg évente többször is egynyári növényeket ültetnek, ami nagyon szép, de nem fenntartható).	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.
157.	Hullámterek kiszélesítése, a víz visszatartása a vizes élőhelyek megóvása.	A Klímastratégián túlmutató javaslat, vízügyi kérdés. Az illetékes Vízügyi Igazgatóság hatáskörébe tartozik.
158.	Állattartás, legeltetés gazdákkal egyeztetve a város körül.	Az Önkormányzatnak kevésbé van ráhatása.
159.	Erdők, erdősávok telepítése őshonos és a klímaváltozást tűró fajtákkal.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.
160.	Újabb természeti területek megvédése a beruházásoktól.	Alapvetően a településrendezési eszközök feladata, hogy mely zöldterületek jelölhető ki beruházási területnek. A településrendezési eszközök módosítása során környezeti értékelést szükséges készíteni, melynek összhangban kell lennie a helyi stratégiai dokumentumokkal. A folyamatban a környezetvédelmi hatóság is véleményezési szerepet kap.
161.	Ezt a célkitűzést összhangba lehetne hozni, az Európa Kulturális Fővárosa pályázattal. A lakosság edukálására többünknek, több olyan kidolgozott projektje van, melyek segítségével hatékonyan tudnánk együttműködni az önkormányzattal, de akár más civil szervezetekkel is. (például: Virágzó Szolnok, ZöldErő közösségi megmozdulásai szemétszedési akciók, Babafa faültetése, fa locsolási akciók, óvodai, iskolai projektek). Fontosnak tartjuk a lakosság felelősségvállalásának erősítését, ezt feléleszthetnék és támogathatnák olyan közösen (civil és önkormányzat) szervezett akciók, ahol bevonjuk a lakosságot akár spontán akár egy előre meghirdetett faültetés keretében. A társasházak esővíz gyűjtése talán egy kicsit nehezkesebben megoldható, mint családi házak esetében. Szolnokon már létezik olyan társasház, ahol a közösség kialakított egy viszonylag olcsó költségvetésű, de hatékony esővízgyűjtő rendszert. Ezt a megoldást akár más társasházak rendelkezésére is lehetne bocsátani.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a program Cselekvési Tervbe történő felvételét.
162.	Önmagunkat még a klímastratégia értékelése előtt Szolnoki Klímakörként aposztrofáltuk, hiszen közös célunk, hogy tevékenységeinket összeadva nagyobb hatásokkal érhesünk el érdemi változást a klíma vészhelyzetben. Örvendetes számunkra, hogy a stratégia 101. oldalán maguk a készítő is javasolják egy ilyen kör létrehozását, melyben az önkormányzat és a civilek is képviseltetik magukat. Az önkormányzat részéről az alábbi munkakörök kialakítását javasoljuk: klímavédelmi szakreferens, kommunikációs munkatárs, edukációs szemléletmód formálásának felelős munkatársa.	Egyetértünk. A Klímastratégia kiegészítésre került a végrehajtáshoz szükséges humán erőforrás igényvel. A partnerség kialakítása a stratégiai célok elérésének az egyik kulcsa (105. oldal).

163.	A stratégia 66. oldalán az utolsó előtti bekezdésben a természeti értékek klímasérülékenység vizsgálatra javasoltakon túl, kérjük, hogy a lista kiegészítésre kerüljön a Pozsonyi út mentén található zöld alagutat képező több évtizedes platánok, szilfákon valamint más őshonos fajok és a Verseyhy Ferenc Gimnázium előtt található, Verseyhy Parkban élő több évtizedes fákkal. A tanulmányban jelzett területek és az általunk javasolt területeket, mint Szolnok természeti értékeit javasoljuk oltalom alá helyezni, és a tanulmánnyal összhangban folyamatos monitorozásukat illetve élőhelyeik átalakítását úgy, hogy a környezetük nagyobb mértékben váljon képessé vízmegtartásra (esőkertek kialakítása, őshonos növénytársulások telepítése, akár lágyszárú növényfajokkal gazdagítani akár cserjékkel gazdagítani az adott területeket).	Köszönjük, a javasolt természeti értékekkel a fejezet kiegészítésre került (67. oldal).
164.	„Zöld Tudásbázis” létrehozása, folyamatos fejlesztése – a lakosság életvitele és fogyasztási szokásai úgy válhatnak fenntarthatóbbá, ha a szemléletváltáshoz szükséges információk könnyen elérhetőek, valamint az egyéni cselekvés során felmerülő kérdésekben (pl. permakultúrás szemléletű kerttervezés, szürkevíz hasznosítása, hulladékmentes háztartás kialakítása stb.) tanácsadás, illetve gyakorlati segítség is rendelkezésre áll. Mindenképpen támogatjuk az erre a célra szolgáló „Zöld Tudásbázis” létrehozását, akár egy aktuális, átfogó tematika szerint összeállított programsorozat, vagy akár online elérhető tudásanyag és tanácsadás formájában. Egy erre kialakított csatornán keresztül a lakossághoz eljuttatható lenne sok olyan tájékoztató anyag is, mely ösztönzőleg hatna többek között a szelektív hulladékgyűjtés, a víztakarékos megoldások, a vegyszermentes háztartás- és növényvédelem kialakítása és alkalmazása terén. Az akár rendszeresen megszervezett fórumok és szakmai előadások a lakosság hatékony bevonásához és felelősségvállalásához szükséges közvetlenebb kommunikációt szolgálnák.	Egyetértünk, az SZ2 célkitűzés (102. oldal) eléréséhez az egyik legfontosabb.
165.	Fatelepítés, és a megtartása érdekében gondozása (fakivágások alaposabb megfontolása – pont most mikor olyan nehéz megtartani az új telepítéseket az időjárás miatt).	Egyetértünk. Az A2 célkitűzés (99. oldal) és javasolt intézkedéseivel összhangban.
166.	Virágosítási programba bevonni a társasházakat (pl. utcákon elhanyagolt beton virágtárolók beültetését szorgalmazni).	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. A szemléletformálási programok között érdemes lehet majd vele foglalkozni a Cselekvési Tervben. Az Önkormányzat eddig is minden évben tart virágosztást tavasszal, ez sok esetben pont a társasházaknál jelenik meg.
167.	Társasházak közös folyosók megvilágításának korszerűségességét felülvizsgálni (pl. mozgásérzékelős világítás szorgalmazni). Van olyan társasház ahol egész éjszaka folyamatos a folyosó megvilágítása.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel, de alapvetően társasházi feladat, nem az Önkormányzat hatásköre.
168.	Társasházak számára is elérhetővé tenni a komposztálás lehetőségét.	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Az M3 célkitűzés (98. oldal) erre is irányul.

169.	Társasházaknak is legyen elérhető/ kötelező a szelektív hulladékgyűjtési lehetőség, hogy ne csak a szelektívharangok, illetve a hulladékudvar legyen, opció.	A hulladékgazdálkodás rendszere a közeljövőben jelentősen átalakul, mivel a települési és a kiterjesztett gyártói felelősség alá tartozó hulladékok gyűjtésére és előkezelésére, közvetítésére, kötelező betétdíjas visszaváltási rendszer működtetésére vonatkozóan koncessziós szerződésben a feladatok a MOL Nyrt. -Körkörös Gazdaság Kft. feladatkörébe kerülnek 2023. július 1-től. Az Önkormányzat feladatkörében kizárólag a köztisztasági feladatok maradnak, a hulladékgazdálkodási feladatok kikerülnek az Önkormányzati törvényből. A hulladékgazdálkodási rendszerhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése, a hulladékgyűjtésre vonatkozó feladatokat a MOL Nyrt. fogja koordinálni. Ebből kifolyólag nem lenne szerencsés stratégiai irányokat javasolni, ezért a Klímastratégiába komolyabb infrastrukturális intézkedést nem építettünk be. Az Önkormányzat javaslatunk szerint a szemléletformálással tud hozzájárulni a hulladék mennyiségének csökkentéséhez. A MOL Nyrt ígéretében benne van a szelektívgyűjtők számának növelése.
170.	A piacon helyi őstermelőket nem kiszorítani (Bottyán van minden standon).	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Javasoljuk az Önkormányzat felé a helyi őstermelők előnyben részesítését.
171.	Kevesebb térkő, sokkal több zöld terület.	A javaslat az A1, A2 és A3 célkitűzéshez is illeszkedik. Javasolt intézkedés a burkolt felületek csökkentése (99-101. oldal).
172.	Óvodákban, iskolákban kötelezően beilleszteni a tanrendbékörnyezettudatosságra való törekvést (pl. szemétszedésbe bevonni) szolgáltatók előadásával (NHSZ, E-on, rendőrség kerékpárral történő biztonságosközlekedés).	A javaslatok összhangban vannak a Klímastratégia célkitűzéseivel. Az Önkormányzat az elmúlt években ezt felismerte és számos klíma- és környezetvédelmi programot valósított meg, melyet a „Klíma- és energiatudatossági, szemléletformálási helyzetértékelés”-ben (67. oldal) részletesen bemutattunk.
173.	Boltok vasárnapi nyitva tartását felülvizsgálni (régén is meg tudták oldani).	A fogyasztás csökkentésére lehet pozitív hatása, bár tanulmányok alapján fogyasztásnövelő hatása is előfordulhat (vásárlók betárolnak). Nem bizonyított egyértelműen a környezeti hatása. Az Önkormányzatnak kevésbé van ráhatása.
174.	Elérni (pl. ingyenes parkolás) azt, hogy aki teheti az autójával a Tiszaligetben parkoljon és onnan gyalogosan vagy a Lime-val közlekedjen tovább a városba.	Alapvetően motorizáltság csökkentése a cél, a parkolás (forgalom) térbeli áthelyezése nem jelent megoldást.